

WE MOETEN BIDDEN VOOR DE PAUS

Pachamama, de Moedergodin van de Amazone-indianen,
of Onze-Lieve-Vrouw van Guadalupe, keizerin van Mexico en heel Latijns-Amerika ?

MEN stelt ons vaak de vraag: « *Zijn jullie tegen paus Franciscus?* » Neen, wij zijn niet tegen de paus, wij zijn niet tegen de Plaatsvervanger van Christus op aarde! Wij volgen de H. Maagd Maria na die zelf ook een beroep doet op zijn soeverein leergezag door hem te vragen Rusland toe te wijden aan haar Onbevleete Hart...

Franciscus vraagt trouwens onafgebroken om voor hem te bidden: « *Alstublieft, vergeet niet om voor mij te bidden.* » Wij houden niet op dat te doen, het ene rozenhoedje na het andere!

Maar hij zou ook zelf zijn best moeten doen... Op 15 oktober, in volle Synode, was de lezing in de Mis een passage uit de *BRIEF AAN DE ROMEINEN* die gruwelijk actueel was: « *Ze noemden zich wijs, maar werden dwaas. De glorie van de onsterfelijke God hebben ze verruild voor een beeld dat lijkt op een sterfelijke mens, op vogels, op viervoetige en kruipende beesten. [...] Ze hebben de waarheid van God tegen de leugen geruild en liever het schepsel geëerd en gediend dan de Schepper, die geprezen moet worden in eeuwigheid. Amen!* » (Rm 1, 22-25)

De "toewijding" van de Synode over het Amazonegebied aan Sint-Franciscus van Assisi, in de

tuinen van het Vaticaan op 4 oktober 2019, was een illustratie van de afgoderij die de Apostel aan de kaak stelt. Het was een herhaling van de fameuze bijeenkomst van alle "godsdienstige leiders" in Assisi op initiatief van paus Joannes-Paulus II, in oktober 1986.

In de schaduw van de Sint-Pieter ging een groteske ceremonie door waarbij de godin Moeder Aarde aanbeden werd, voorgesteld door een lelijke afbeelding van een naakte en zwangere vrouw die op het punt staat te bevallen van een bloedrood kind. Ze was omgeven door dieren, waaronder een slang, en werd gesymboliseerd door een hoop aarde waarvoor « de vertegenwoordigers van de autochtone volkeren » samen met priesters en een pater franciscaan zich voorover bogen met het gelaat tegen de grond.

Dat alles gebeurde in tegenwoordigheid van de paus, die nadien overging tot het planten van een steeneik – het soort boom waarop de Maagd Maria in Fatima verscheen! – terwijl een Indiaanse priesteres een pot aarde omhoog hief in een gebaar van offerande aan Moeder Aarde!

Om de ceremonie af te sluiten schoof diezelfde vrouw een zwarte ring aan de vinger van de paus.

Een zwarte ring ? Jawel, de ring van het « Pact van de catacomben ». Op 16 november 1965, vlak voor de sluiting van het Concilie, kwamen veertig bisschoppen op initiatief van de Braziliaan dom Helder Camara samen in de catacomben van Domitilla ; zij engageerden zich daar om te strijden voor de opbouw van « een arme Kerk voor de armen » en tot het dragen van een zwarte ring van tropisch hout als symbool van hun pact.

Op 20 oktober 2019, twee weken na de ceremonie in de Vaticaanse tuinen, kwam opnieuw een veertigtal bisschoppen bijeen in diezelfde catacomben om de alliantie te hernieuwen. Het concept van de Kerk waarvoor zij willen vechten heeft nu een Amazonegelaat gekregen...

Dat betekent dat de “bevrijdingstheologie” weer helemaal terug is ! De gezaghebbende commentator Jean-Marie Guénois schrijft in *LE FIGARO* : « Deze theologie, uitgedacht in de jaren 60 en 70 aan de katholieke universiteiten van België en Frankrijk, zocht naar een synthese tussen katholicisme en marxisme. Ze werd geëxporteerd naar Latijns-Amerika, waar “basisgemeenschappen” werden gesticht die erg actief waren op sociaal en politiek vlak. Men wou een “authentiek” christendom beleven met een “voorkeursoptie voor de armen”. Een halve eeuw later moeten we vaststellen dat de bevrijdingstheologie meer dan een derde van de katholieke gelovigen in de armen van de evangelische protestanten heeft gedreven » (21 oktober 2019).

Volgens Guénois is het grote ideaal van paus Franciscus « een theologie van het volk », die in feite een *update* is van de bevrijdingstheologie. De aangeprezen methode bestaat er in « te luisteren » naar de noden van « het volk ».

De Synode over het Amazonegebied « was een idee van de paus vanaf het begin van zijn pontificaat » met de bedoeling een « laboratorium » te zijn voor een nieuwe Kerk. In de optiek van de paus kan « het volk » zich nooit vergissen en is het « begiftigd met een soort van instinctmatige onfeilbaarheid ». In die zin « moet er opnieuw vertrokken worden van het volk, want het volk heeft finaal altijd gelijk, vindt Franciscus. Dat verklaart zijn wantrouwen tegenover de hiërarchische, klerikale, theologische en burgerlijke elite, die hij ongenadig bekampt. Het is het volk van de zwijgende gelovigen, van de “doodgewone heiligheid” dat op de eerste plaats komt, niet zij die hun katholicisme “afficheren”. »

Maar de commentator van *LE FIGARO* is nog te katholiek om de zending te begrijpen die Franciscus zichzelf gegeven heeft ! Want de wijding van gehuwde diakens, de diaconale waardigheid voor vrouwen en de schepping van een specifieke Amazone-ritus staan nog ver af van de nieuwe instellingen die moeten voortvloeien uit een « integrale ecologie ».

Bij de aankondiging van de Synode verklaarde de dominicaanse bevrijdingstheoloog Frei Betto : « Vóór ons ligt een gunstige gelegenheid die ons moet toelaten om een grote stap vooruit te zetten. Maar wij mogen niet de bevrijdingstheologie preken : veel mensen zijn daar bang van. We moeten het veeleer

hebben over de milieuproblematiek. Dat is een insteek waarmee we veel mensen kunnen mobiliseren » (26 september 2019).

Dat is wat een voormalig directeur van *Greenpeace*, Patrick Moore, al had vastgesteld in verband met het *Intergovernmental Plan on Climate Change* (IPCC), een organisatie van de VN : de marxisten hebben hun ideologie gerecycleerd tot ecologie.

Reeds in 1977 waarschuwde de Braziliaanse publicist Plinio Corrêa de Oliveira daarvoor in een boek getiteld : « *Het inlands tribalisme : een communistisch-missionair ideaal voor het Brazilië van de 21ste eeuw* ». Hij toonde daarin aan hoe bepaalde stromingen binnen de Latijns-Amerikaanse bisschoppenconferenties het missie-ideaal hadden laten vallen : « *Het gaat er niet meer om te evangeliseren, maar van de inboorlingen te leren, omdat zij blijkbaar een soort van primaire onschuld in gemeenschap met de natuur bewaard hebben, iets wat de westerse maatschappij vandaag verloren heeft. Zij stellen de primitieve stam voor als een godsdienstig én sociaal ideaal. In die visie zouden de volkeren van het Amazonegebied de ware geloofsverkondigers zijn.* »

Het is die gedachte die volledig is overgenomen door *INSTRUMENTUM LABORIS*, het werkdocument voor de Synode, en die het verloop van de vergaderingen heeft bepaald. “Amazonië” wordt voorgesteld als een aards paradijs waarin « harmonie en evenwicht bestaat tussen de menselijke wezens en de kosmos » en waar « de autochtone rituelen en ceremoniën essentieel zijn... » voor de redding van de zielen ? Neen : « voor de integrale gezondheid ».

Lang niet alle indianen delen deze visie. Veel van hun leiders zien in de bevrijdingstheologie (of de nieuwe “theologie van het volk”) een nivellering naar beneden. De chef van de stam van de Macuxi, Jonas Marcolino Macuxi, verklaarde op een conferentie in Rome : « *In het Amazonegebied heeft zich een dictatuur van missionarissen geïnstalleerd die de bevrijdingstheologie onderwijzen, met als doel de ontwikkeling van het gebied te verhinderen door de autochtone bevolking te laten zitten in de armoede en de miserie.* »

In een artikel verschenen op de site *Atlantico.fr* ontmaskert Samuele Furfari dezelfde marxistische staatsgreep (*De synode over het Amazonegebied of de aanbidding van het woud*). *INSTRUMENTUM LABORIS* bespeelt de milieuhype, zegt hij, en maakt gebruik van de angst voor de vernietiging van het Amazonewoud, dat zagezegd de long van de aarde is. Furfari toont aan dat de cisterciënzers door het rooien van de Europese bossen juist de beschaving van ons continent hebben mogelijk gemaakt : omdat de bevolking toenam, moest de grond bewerkt worden, en zo vergrootten de monniken de levensverwachting van de Europeanen – die vandaag dertig jaar hoger ligt dan die van de indianen.

De beschaving die de Synode propageert, is simpelweg een terugkeer naar de prehistorische cultuur van de voedselverzamelaars en naar het barbarendom !

broeder Bruno van Jezus-Maria

EEN SLACHTOFFER VAN HET ANGLICANISME : DE H. OLIVER PLUNKETT, MARTELAAR

Als het over de godsdienstoorlogen van de 16de en 17de eeuw gaat, lijkt het tegenwoordig wel of alleen de katholieken fanatiek en wreed waren, terwijl de belaagde en onschuldige protestanten hun afwijkend geloof met hun bloed moesten betalen. Maar de manier waarop een Ierse aartsbisschop in 1681 door de Engelsen uit de weg geruimd werd uit pure haat jegens het katholicisme, toont ons een heel andere realiteit.

OLIVER PLUNKETT werd geboren in het Ierse Loughcrew, in het graafschap Meath (ten noorden van Dublin), op 1 november 1625. Zijn hedendaagse biograaf, Desmond Forristal (1975), stipt aan dat de latere martelaar behoorde tot de oude Normandisch-Ierse adel – Normandiërs uit de omgeving van Willem de Veroveraar hadden zich in de 12de eeuw in Ierland gevestigd – en dat hij daar fier op was. In een aanbevelingsbrief geschreven door de rector van het Iers college in Rome wordt hij beschreven als « *afkomstig uit een katholiek geslacht en afstammend van illustere families : de zeer beroemde graven van Fingal langs vaderskant en de niet minder beroemde graven van Roscommon langs moederskant.* »

Over zijn jeugd in een gezin van vijf kinderen – hij was de tweede oudste – weten we heel weinig. Er heerste in die periode een relatieve kalmte in het meestal zo zwaar beproefde Ierland. De Engelse vorstin Elizabeth I (reg. 1558-1603), die ook koningin van Ierland was, had er het anglicanisme als staatsgodsdienst opgelegd, maar onder Karel I (reg. 1625-1649) van het huis Stuart werden de antikatholieke wetten niet in heel hun gestrengheid toegepast. Bovendien beschermden de familiale relaties van Oliver hem tegen de godsdienstige discriminatie en de armoede waaronder het merendeel van de katholieke Ieren gebukt ging.

De opvoeding van de jongen werd toevertrouwd aan een familielid, Dr. Patrick Plunkett, die hem onder zijn hoede nam in zijn eigen woning. Deze oom was pastoor en bracht het later tot bisschop van Ardagh en vervolgens van Meath. Oliver zou altijd met groot respect en diepe genegenheid over hem spreken.

In 1641 kwam abrupt een eind aan de rust in Ierland. In dat jaar kwam de katholieke adel in Ulster in opstand en eiste meer rechten van de Engelse kroon. De moe getergde en verarmde plattelandsbevolking greep de gelegenheid aan om wraak te nemen op de zgn. *planters*, protestantse kolonisten uit Engeland en Schotland die

de beste gronden ingepalmd hadden ; er vielen heel veel slachtoffers. De leiders van de rebellie, die de wreedheden veroordeelden, kwamen op 17 maart 1642 bijeen op het kasteel van Trim voor een plechtige proclamatie gericht aan koning Karel I. Vijf dagen later gaf de katholieke hiërarchie van Ierland haar zegen aan de opstand die zij gerechtvaardigd noemde. Zo kwam de *Confederatie van Kilkenny* tot stand : er werd een zelfstandig Iers parlement opgericht dat trouw zwoer aan de Engelse koning, al stuurden verschillende leden aan op volledig zelfbestuur en een eigen staat.

Dr. Patrick Plunkett werd opgeroepen om in

dit parlement te zetelen en kon daardoor niet langer voor zijn pupil zorgen. Hij stuurde Oliver weg uit het rumoerige land naar het Iers college in Rome, om er te studeren en zich voor te bereiden op het priesterschap. Want de jongeman had inderdaad te kennen gegeven dat hij zich door God geroepen voelde.

Maar hoe moest hij in de Eeuwige Stad geraken ? In Engeland was een bloedige burgeroorlog uitgebroken tussen de aanhangers van de koning en die van het parlement. In Europa woedde volop de Dertigjarige Oorlog tussen katholieke en protestantse naties. Piraten maakten de zeeën onveilig, bandieten overvielen de reizigers te land.

Een gunstige gelegenheid deed zich voor in de persoon van pater Pierfrancesco Scarampi, de pau-

De Ierse martelaar Oliver Plunkett (1625-1681),
heiligverklaard in 1975.

selijke legaat bij de Confederatie van Kilkenny. Zijn zending liep af in 1646 en hij stelde voor om op het schip richting Rome enkele studenten voor het Iers college mee te nemen. Zo ging Oliver Plunkett in december 1646 aan boord, samen met onder meer John Brennan, de toekomstige aartsbisschop van Cashel, met wie hij een levenslange vriendschap sloot.

CROMWELL, DE BEUL VAN IERLAND

In Engeland eindigde kort daarna de burgeroorlog. Het republikeinse leger onder leiding van Oliver Cromwell, lid van de protestantse sekte van de puriteinen, behaalde de eindoverwinning op de troepen van de vorst. Cromwell kreeg gedaan dat het parlement Karel I ter dood veroordeelde; de koning werd op 30 januari 1649 onthoofd. De monarchie werd afgeschaft en de meedogenloze overwinnaar nam de teugels van de macht in handen.

De Engelse royalisten sloten daarop een bondgenootschap met de Ieren van de Confederatie. Restauratie van het koningschap, zelfbestuur voor Ierland: het hoofddoel van elk van beide partijen in de alliantie was niet hetzelfde, wat door hun gemeenschappelijke vijand zou uitgebuit worden.

Cromwell nam zich voor zo snel mogelijk af te rekenen met de monarchisten en met wat hij het meest van al haatte: het *paapse* Ierland. Op 3 september 1649 stond hij met een troepenmacht van twaalfduizend man en elf zware kanonnen voor de middeleeuwse wallen van Drogheda, aan de Ierse

oostkust. Een week later had hij de stad in handen en begon een gruwelijke slachtpartij. De tweeduizend verdedigers, die geweigerd hadden zich over te geven, werden tot de allerlaatste man over de kling gejaagd. Aan tweehonderd strijders die zich in het fort van Millmount verschanst hadden, werd beloofd dat ze gespaard zouden worden; toen ze hun wapens afgaven, liet Cromwell hen afmaken. Een kerk waar Ierse soldaten zich verscholen, werd langs buiten gebarricadeerd en in brand gestoken. Ook meer dan achthonderd burgers werden vermoord. Elke geestelijke die men in Drogheda te pakken kon krijgen, werd doodgeknuppeld. « *A righteous judgement of God* », noemde de puritein zijn optreden.

De Confederatie van Kilkenny viel in chaos uiteen. Cromwells leger plunderde en verwoestte de ene stad na de andere. Overal werden de kerken en kloosters aan het vuur prijsgegeven, religieuzen werden vermoord of als slaven naar het eiland Barbados op de Antillen verscheept.

In 1652 was elk streven naar Iers zelfbestuur de nek omgewrongen. De katholieke godsdienst werd buiten de wet gesteld en op het hoofd van geestelijken werd een prijs gezet. De leider van Engeland liet het land en de bezittingen van de katholieke edelen verbeurd verklaren. Zijzelf werden gedood of verbannen naar de onvruchtbare gebieden in het westen van Ierland: « *To hell or Connaught!* » was de keuze die Cromwell hen voorhield. De geconfisqueerde gronden wees hij toe aan Engelse lords, zodat uiteindelijk nog slechts 15 % van het land in Ierse handen was. Ierland was letterlijk Engels bezit geworden.

« ROMA AMOR »

Ondertussen waren pater Scarampi en zijn jonge metgezellen in maart 1647 aangekomen in Oostende, na een woelige reis met stormen en bedreiging door piratenschepen. Op weg naar Parijs vielen zij in handen van dieven die hen van alles beroofden. Gelukkig bleef verdere rampspoed hen bespaard en in de maand mei bereikten zij tenslotte de Eeuwige Stad.

Zoals veel landgenoten vóór hem vatte Oliver een grote liefde op voor Rome en voelde hij er zich heel snel thuis. De vrede en de orde die er heersten, maakten op hem een diepe indruk en de schittering van de Romeinse kerken stak sterk af tegen de soberheid van de Ierse godshuizen. De nieuwe Sint-Pietersbasiliek was net voltooid en Bernini, het grote barokgenie, was op het hoogtepunt van zijn kunnen. De jonge Ier woonde vol bewondering de indrukwekkende liturgische plechtigheden bij. Rome zou voor altijd zijn tweede vaderland zijn.

Op 1 januari 1654 werd Oliver in Rome tot priester gewijd. Zijn leermeesters waren uiterst tevreden over hem: ze beschreven hem als « *een model van vriendelijkheid, integriteit en vroomheid* ».

Overeenkomstig een gelofte die alle studenten aan het Iers college hadden afgelegd, moest de jonge geestelijke terugkeren naar zijn vaderland om daar zijn religieus dienstwerk te verrichten. Maar

De puritein Cromwell, « *God's Executioner* », liet in 1649 een bloedbad aanrichten in de Ierse stad Drogheda.

het klimaat dat in Ierland heerste, maakte dat onmogelijk: de havens werden streng bewaakt en overal liepen spionnen van Cromwell rond die een katholieke priester onmiddellijk zouden aangeven. Op aandringen van zijn oversten vroeg en kreeg Oliver daarom dispensatie.

In Rome blijven was zeker de voorzichtigste keuze. Toch kunnen we ons voorstellen dat hij er niet bijzonder fier op was, in het besef dat zijn medegelovigen in Ierland zo brutaal vervolgd werden. Daarom verklaarde hij zich schriftelijk bereid om zonder dralen naar zijn vaderland terug te keren van zodra zijn oversten het licht op groen zouden zetten.

In afwachting van die dag vervolgde Oliver zijn studies. Hij behaalde doctoraten in canoniek en burgerlijk recht en werd in 1657 benoemd tot hoogleraar theologie aan het college van de *Propaganda Fide*, het beroemde instituut voor de voortplanting van het geloof. In zijn vrije tijd legde hij zich toe op werken van barmhartigheid: in het hospitaal van de H. Geest verzorgde hij de zieken en de behoeftigen, van wie velen onder het ongedierte zaten; hij waste hen en kocht op eigen kosten kleren en eten voor hen.

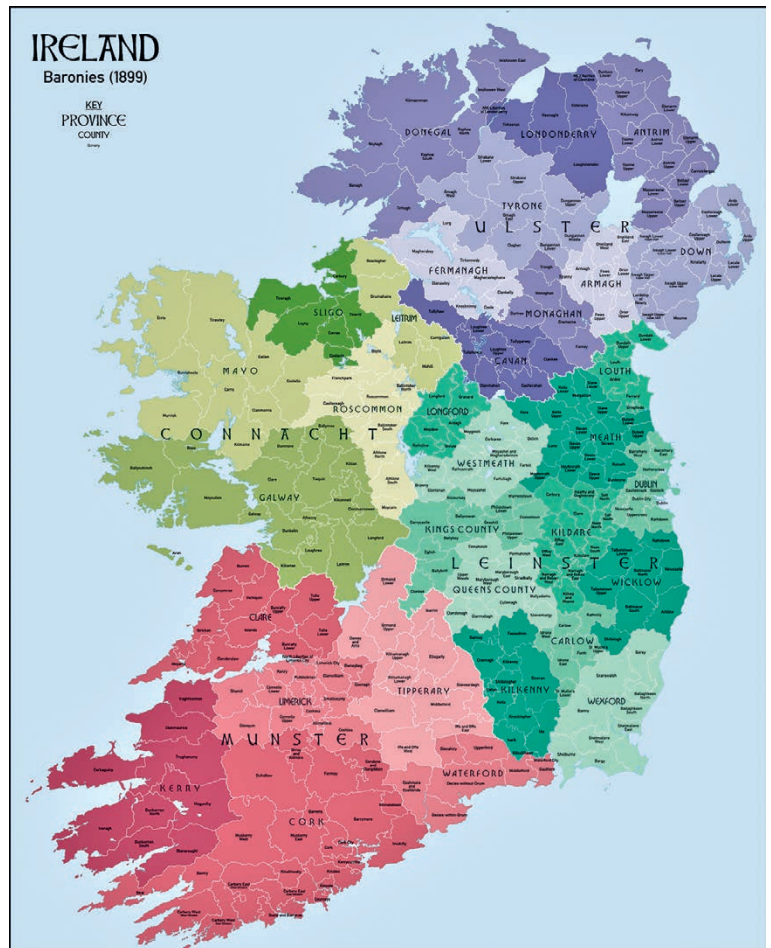
AARTSBISSCHOP VAN ARMAGH

In 1658 stierf Cromwell, *Lord Protector* van Engeland, Schotland en Ierland. Zijn zoon volgde hem op, maar bleek niet in staat zijn gezag te handhaven: in 1660 werd de monarchie hersteld in de persoon van Karel II van het huis Stuart.

Ondanks de persoonlijke sympathieën van de koning voor het katholicisme – hij zou zich op zijn sterfbed bekeren – veranderde de situatie in Ierland niet essentieel. De kleine Engels-protestantse minderheid die het gezag over het eiland uitoefende, hield de katholieke leren stevig onder de knoet. Zij controleerde alle belangrijke sectoren van de economie, bezat het overgrote deel van de landbouwgrond en vaardigde alle wetten uit. Zij genoot bovendien de volledige steun van het machtige parlement in Londen, waarvoor Ierland slechts « een achterlijke kolonie » was.

De katholieke Kerk in Ierland herstelde zich maar moeizaam van de vervolging onder Cromwell. Op het eind van de jaren 1660 was er op het eiland slechts één bisschop in functie: de moedige Mgr. Patrick Plunkett, de oom van Oliver, die de zetel van Meath bekleedde. De andere bisschoppen leefden in ballingschap. Omdat de kerkelijke discipline erg leed onder het ontbreken van een hiërarchie die ter plaatse kon optreden, besliste Rome om op de vacante zetels nieuwe bisschoppen te benoemen. Zo kregen ook drie van de vier aartsbisdommen – Dublin, Cashel en Tuam – een nieuwe prelaat.

Net op dat ogenblik overleed in Frankrijk de aartsbisschop van Armagh, die tevens primaat van

Van oudsher was Ierland verdeeld in vier provincies: Munster, Leinster, Connacht en Ulster. Die indeling kwam overeen met de kerkelijke indeling in vier kerkprovincies met elk een aartsbisschoppelijke zetel. De aartsbisschop van Armagh (Ulster) was de primaat van Ierland.

Ierland was. De keuze van een opvolger was uiteraard van kapitaal belang voor de toekomst van de Kerk in Ierland. Mgr. Talbot, de pas benoemde aartsbisschop van Dublin, zond Rome een lijst met drie namen.

Op 9 juli 1669 ging een vergadering van de congregatie van de *Propaganda Fide* door met op de agenda de aanstelling van een nieuwe Ierse primaat. Paus Clemens IX was persoonlijk aanwezig. De discussie bleek onvruchtbaar, omdat geen van de drie kandidaten over de vereiste bekwaamheden beschikte. De paus verloor zijn geduld. Het was tijdverlies, zo zei hij, om zo'n twijfelachtige kandidaturen te bestuderen terwijl er in Rome een man beschikbaar was die uitermate geknipt was voor het hoge ambt: Oliver Plunkett.

En zo werd de 44-jarige kerkgeleerde aangesteld aan het hoofd van de Kerk in Ierland. De aankondiging van zijn benoeming werd overal op lof onthaald, ook door Mgr. Talbot. Wat de consecratie van de nieuwe primaat betrof, vond de H. Stoel het onvoorzichtig om de Engelse regering uit te dagen door er een te grote publiciteit aan te geven. Daarom werd besloten dat Oliver Rome discreet zou verlaten en dat hij tijdens een privé-ceremonie in de Spaanse Nederlanden zou gewijd worden, om vervolgens naar Ierland over te steken.

Voor zijn vertrek ging Oliver nog één keer langs

in het hospitaal van de H. Geest. De overste, pater Mieskow, zei hem : « *Monseigneur, u staat op het punt uw bloed te gaan vergieten voor het katholiek geloof.* » De aartsbisschop antwoordde : « *Ik ben dat lot niet waardig, maar bid voor mij opdat het verlangen ernaar dat in mij leeft werkelijkheid mag worden.* »

TERUG NAAR HET VADERLAND

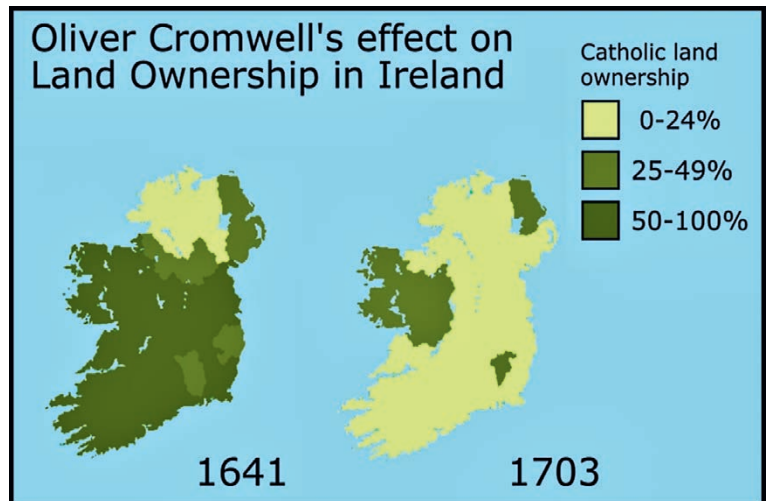
Nog maar nauwelijks had de verkozen aartsbisschop Rome verlaten of hij begon aan de lange reeks brieven en rapporten aan zijn oversten die ons zo'n duidelijk beeld geven van zijn episcopaat. Zijn wijding vond plaats in Gent, in de privékapel van de plaatselijke bisschop, op 1 december 1669. Op het einde van die maand kwam hij aan in Londen, waar hij kon rekenen op de volledige steun van de koningin ; de echtgenote van Karel II, Catharina van Bragança, was Rooms-katholiek en had het in haar huwelijkscontract vastgelegde recht op een eigen bidkapel en een priester.

Die bescherming was niet overbodig, want verschillende protestanten schreven anonieme brieven aan de koning en het hof « *vol leugenachtige verhalen over de reden van mijn verblijf hier* », aldus Oliver. In een van die brieven stond zelfs dat de aartsbisschop van Armagh waakte over driehonderd priesters die zich in het koninklijk paleis verborgen hadden en die elke nacht in Londen rondtrokken om bekeerlingen voor de paus te maken !

In maart 1670 zette Oliver Plunkett dan eindelijk terug voet op Ierse bodem, na een afwezigheid van 23 jaar. Hij werd in Dublin hartelijk verwelkomd, niet in het minst door zijn oude oom, de bisschop van Meath. In zijn eigen aartsbisdom, dat het hele noorden van het eiland omvatte, ontving de clerus hem echter heel terughoudend. Had hij geen gemakkelijk leventje in Rome geleid terwijl de Ierse geestelijkheid onder het juk van Cromwell gebukt ging ? En was hij niet afkomstig uit Meath, een bolwerk van de aloude Normandisch-Ierse aristocratie die wel overtuigd katholiek was, maar die de koning van Engeland als haar legitieme vorst beschouwde ? Dat op een religieuze overste zo'n felle kritiek werd geuit, was een gevolg van de troebelen en het langdurig ontbreken van een hiërarchie : de geestelijkheid was volkomen vrijgevochten en pratkeerde nog nauwelijks de godsdienstige gehoorzaamheid.

Het was duidelijk dat Oliver met veel tact moest te werk gaan om aanvaard te worden. Maar het lukte hem : nauwelijks een half jaar na zijn aankomst schreven de vicarissen-generaal van zes bisdommen een gezamenlijke brief naar Rome om de paus te danken voor zo'n illustere primaat, « *zo onvermoeibaar in de goede werken die hij verricht en zo voorbeeldig in zijn levenswandel en acties* ».

Mgr. Plunkett werd in zijn vaderland geconfronteerd met een Kerk die voor de helft in puin lag. Hij aarzelde echter niet om de hand aan de ploeg te slaan en met de heropbouw te beginnen.

Cromwell nam de katholieke Ieren systematisch hun gronden af en schonk ze aan protestantse Engelsen.

Om de kerkelijke discipline te herstellen bond de aartsbisschop allereerst de strijd aan met de dronkenschap, een ondeugd die jammer genoeg erg verspreid was onder de Ierse clerus. Maar de visitaties die hij in zijn bisdommen ondernam, confronteerden hem met een nog groter kwaad : het « *praemunire* ». Het ging om een oude wet die het geestelijke oversten die hun gezag van de paus ontvangen hadden quasi onmogelijk maakte ondergeschikten te sanctioneren. Een bisschop die bv. een onwaardige pastoor wou afzetten, maakte zich schuldig aan wetsovertreding en kon door de betrokkene voor het gerecht gebracht worden met het risico op gevangenisstraf ! Het *praemunire* betekende dus een vrijgeleide voor elke priester die het niet nauw nam met de zeden en de discipline...

Zo was er de apostolisch vicaris van Derry, Terrence O'Kelly. Ondanks zijn schandalige levenswijze waren alle pogingen om hem uit zijn ambt te ontsetten mislukt, want zijn aanklagers waren de een na de ander in de gevangenis beland. De twee voorgangers van de aartsbisschop hadden de man in kwestie uit schrik ongemoeid gelaten, maar Oliver Plunkett was van een ander kaliber. Hij trok naar Derry, riep de volledige geestelijkheid samen en kondigde plechtig de afzetting van O'Kelly aan. Daarop werd hij inderdaad aangeklaagd voor de burgerlijke rechtbank, maar het tribunaal van de gouverneur van Ulster – een persoonlijke vriend van de primaat – greep in en verklaarde de klacht van O'Kelly onontvankelijk.

Ook de vicekoning van Ierland, Lord Berkeley, die een katholieke echtgenote had, was Oliver goedgezind. Die maakte dankbaar gebruik van het gunstig klimaat : « *Het is nu het moment om goed werk te verrichten, zolang de vicekoning aan onze kant staat. We moeten het voorbeeld van de zeelieden volgen : als er een gunstige wind waait, ontplooiën ze alle zeilen en koersen ze voort over de oceaan. [...] Ik zal alles doen wat in mijn macht ligt voor onze geestelijke belangen, vooral de opleiding van de clerus en zijn vorming op wetenschappelijk en theologisch vlak.* »

Karel II van Engeland was gehuwd met een Portugese, de katholieke Catharina van Bragança. De vorst bekeerde zich tot het Roomse geloof op zijn sterfbed.

EEN RACE TEGEN DE KLOK

De vier eerste jaren van het episcopaat van Oliver Plunkett, van 1670 tot 1673, waren jaren van een buitengewoon grote activiteit. De aartsbisschop was er zich van bewust dat de toekomst van Ierland onvoorspelbaar was en dat het tij snel kon keren. Er moest dus zonder dralen werk verzet worden!

Omdat er in de periode van de vervolging nagenoeg geen hiërarchie was geweest, hadden veel Ierse katholieken nooit het vormsel ontvangen. Mgr. Plunkett diende in al zijn diocesen persoonlijk het sacrament toe: een gigantische opdracht, gelet ook op de geweldige afstanden en de onherbergzaamheid van veel gebieden. Hij besteedde uiterste zorg aan alle benoemingen, waarvoor hij altijd de meest bekwame kandidaat koos... na hem grondig op het rooster gelegd te hebben. Hij hield diocesane synoden en een provinciaal concilie in de stad Clones, waarop tal van nuttige decreten afgekondigd werden. De jezuïeten werden door hem naar Armagh geroepen om zich bezig te houden met de opvoeding van de jeugd en de dringend noodzakelijke vorming van priesters. Ook de verarmde adel kwam hij te hulp. Na van hun bezittingen beroofd te zijn, waren velen vogelvrij verklaard en waren zij van de weeromstuit een gewelddadig bestaan gaan leiden. Oliver Plunkett overtuigde hen ervan om hun leven te veranderen en bekwam voor hen amnestie.

Uiteraard zagen de Engelse protestanten in Ierland dat alles met lede ogen aan. Vooral de aanwezigheid van de Sociëteit van Jezus, voor wie Oliver een schoolgebouw aangekocht had in Drogheda, was hen een doorn in het oog: de stad lag op slechts vier uur paardrijden van Dublin, waar katholieke scholen streng verboden waren. De druk van de antikatholieken op de tolerante vicekoning nam toe, maar hij bleef de aartsbisschop van Armagh steunen door dik en dun.

Oliver zag de versterking van de band met Rome als een essentiële voorwaarde voor de heropleving van de Kerk in Ierland. Hij bekampte het streven van sommigen van zijn priesters naar een grotere zelfstandigheid van de nationale Kerk als een vorm

van (Frans) "gallicanisme". Daarom drong hij er in Rome op aan dat hij een aantal beloftevolle jonge geestelijken naar het college van de *Propaganda* zou mogen sturen: « *Ik vraag met aandrang de toestemming om een half dozijn van mijn jonge priesters te mogen zenden, uitgekozen onder de meest bekwame, opdat zij onderricht zouden worden op dat college. Zo zou mijn beproefde kerkprovincie Ulster bekwame mannen kunnen krijgen voor het bestuur.* » En hij voegde er een dringende waarschuwing aan toe: « *Als u mij deze gunst niet schenkt, zullen wij weldra zonder leiders en zonder herders zijn en zullen de wolven onze kudde verscheuren.* »

OP DE VLUCHT IN VOLLE WINTER

Oliver Plunkett had maar al te zeer gelijk. In 1672 werd Lord Berkeley vervangen als vicekoning door de anglicaans gezinde graaf van Essex. Het jaar daarop raakte in Londen bekend dat de broer en vermoedelijke troonopvolger van de koning, de hertog van York, zich in het geheim bekeerd had tot het katholicisme. Het Engelse parlement was in alle staten: de hertog moest zijn ambt van vlootadmiraal neerleggen en Karel II werd gedwongen tot verstrenging van de antipapistische wetten.

Het hoofd van de martelaar wordt bewaard in een schrijn in St Peter's Church in Drogheda.

Essex haastte zich om ook in Ierland maatregelen tegen de katholieken te nemen. Hij vaardigde een edict uit dat alle katholieke scholen en religieuze huizen sloot en de verbanning uitsprak tegen alle bisschoppen, vicarissen-generaal én de reguliere clerus van het land. De getroffensten moesten zich laten registreren in een van de aangeduide havens en daar wachten op een schip naar een verbanningsoord.

Het was een klap die kon tellen. Oliver besloot echter zich niet te laten registreren. Voor de eerste keer overtrad hij openlijk de wet. Tot dan toe had hij kunnen rekenen op zijn persoonlijke contacten, het aanzien van zijn familie en de tolerantie van het protestants bestuur in zijn vaderland, maar nu stond hij oog in oog met een onverzoenlijke vijand. Aan zijn medebisschoppen schreef hij dat ze stand moesten houden en hun kudde niet in de steek mochten laten; ze dienden het voorbeeld te volgen van de bisschoppen uit de eerste drie eeuwen van het christendom door zich in een of andere uithoek van hun district terug te trekken en daar het overwaaien van de storm af te wachten. Hijzelf was van plan « *een hutje ergens in de bergen van mijn dioceses op te zoeken, met een voorraad boeken en kaarsen...* »

Halverwege december bereikte hij zijn onderkomen; de bisschop van Waterford, Mgr. Brennan, kwam hem daar vervoegen. « *Het dak van stro is zo slecht gelegd dat we vanop onze slaapstee de sterren kunnen zien en dat onze kussens bij de minste regenbui doorweekt zijn. Maar we zijn vastbesloten van de honger en de koude te sterven liever dan onze schapen in de steek te laten!* » De meeste katholieke gelovigen durfden hun bisschoppen niet helpen, uit schrik hun schamele bezittingen te moeten afstaan en opgesloten te worden.

In januari 1674 verscheen een nieuwe verordening van Essex: de wet tegen de katholieke clerus moest in al zijn gestrengheid toegepast worden. Spionnen werden op pad gestuurd om de bisschoppen die zich nog niet aangemeld hadden en de voortvluchtige monniken uit hun schuilplaatsen te jagen.

Toen Oliver het nieuws vernam, besloot hij zich met zijn medebisschop uit de voeten te maken. Op de feestdag van de Stoel van Sint-Petrus begonnen zij hun zware tocht. Het sneeuwde overvloedig en er vielen felle hagelbuien; een ijskoude noordenwind geselde hun gelaat. Meer dan eens liepen ze verloren, tot ze uiteindelijk het huis bereikten van een man die hen binnenliet omdat hij zo arm was dat hij niets meer te verliezen had... « *God zij geloofd* », schreef de aartsbisschop aan Rome, « *omdat Hij ons de gunst schenkt te mogen lijden voor de Stoel van Petrus en dan nog wel op de feestdag ervan. Deze Stoel blijft onwankelbaar staan op zijn rots en zal uiteindelijk – daar hoop ik vast op – het geweld van de ontketende golven breken.* » Het wedervaren ondermijnde echter voorgoed de toch al wankelende gezondheid van de priester.

En weer trad er een periode van relatieve kalmte in. Het Engelse parlement had andere katten te geselen, zodat bisschoppen en monniken stilletjes

konden terugkeren naar hun woonplaats. Maar de katholieke school van de jezuïeten in Drogheda bleef gesloten, waardoor de Kerk in Ierland verstoken bleef van goed opgeleide jonge priesters.

HET « PAAPS COMLOT »

Engeland was in die periode het toneel van een zeer bizar gebeuren dat de geschiedenis zou ingaan als de « *Popish Plot* » en dat tot de ondergang van Mgr. Plunkett zou leiden.

Koning Karel II en het parlement stonden al geruime tijd op gespannen voet met elkaar inzake de godsdienstpolitiek. Onder invloed van zijn vrouw en zijn broer was de vorst gewonnen voor tolerantie tegenover de katholieken. De protestantse meerderheid in het parlement daarentegen had in 1673 de *Test Act* gestemd: iedereen die een openbaar ambt bekleedde, moest schriftelijk verklaren niet in de transsubstantiatie te geloven en diende deel te nemen aan het Avondmaal volgens de anglicaanse ritus.

De vijanden van de koninklijke politiek vonden een intelligente en weinig scrupuleuze leider in de invloedrijke Lord Shaftesbury. Om het gezag van Karel II te ondermijnen besloot deze politicus de antikatholieke vooroordelen van de grote massa van de Engelsen te bespelen om hen op te zetten tegen de monarch en zijn familie. Daartoe bedacht hij een duivels plan...

Begin 1676 arriveerde in Londen een jonge vaagboud die al geregeld in aanvaring was gekomen met het gerecht, een zekere Titus Oates. Hij leefde in zo'n miserabele omstandigheden dat enkele brave katholieken in de hoofdstad zich over hem ontfermden. Oates gaf hen te kennen dat hij zelf katholiek zou worden; hij werd in de Kerk ontvangen in maart 1677. Daarop beweerde hij zich geroepen te voelen tot de Sociëteit van Jezus en slaagde hij er in om toegelaten te worden tot de middelbare school van de Engelse jezuïeten in Saint-Omer (toen in de Spaanse Nederlanden). Na een half jaar zette men hem daar aan de deur, omdat men hem totaal ongeschikt vond om een volgeling van Sint-Ignatius te worden.

Het was vanwege Oates allemaal opgezet spel. Hij had nu voldoende kennis opgedaan over zijn beoogde slachtoffers, de jezuïeten, en zette zich aan het schrijven van een tekst over een ingebeeld papistisch complot tegen de koning. Via Lord Shaftesbury kwam dat document terecht bij de koninklijke Raad. Oates werd opgeroepen en herhaalde al zijn leugens, nog wat aangedikt volgens de inspiratie van het moment: de jezuïeten wilden Karel II vermoorden en zijn katholieke broer op de troon plaatsen; de protestantse godsdienst zou verboden worden, de leiders ervan ter dood gebracht; in Ierland werd een leger van veertigduizend man op de been gebracht om, met de hulp van een Franse troepenmacht, Engeland voorgoed terug uit te leveren aan de paapse religie.

De complottheorie kreeg de wind nog meer in de zeilen toen een protestantse Londense magistraat vermoord werd aangetroffen: zonder enig bewijs schoof Oates de aanslag in de schoenen van de volgelingen van Sint-Ignatius. Er maakte zich nu een ware hysterie van de Engelsen meester. Overal zag men verdach-

ten of vermoedde men katholieke samenzweringen. Oates werd gehuldigd als een ware held ; hij kreeg een suite in het paleis van Whitehall en een rijkelijke vergoeding. Meteen verschenen overal "getuigen" die beweerden ook belastende informatie te hebben, in de hoop een graantje van het succes van de complotbedenker te kunnen meepikken.

Het resultaat was een fanatieke vervolging van al wie katholiek was die drie jaar zou aanhouden. Iedereen die ervan verdacht werd "paaps" te zijn, werd uit Londen verdreven en moest op 16 km van de stad blijven. Er volgde een reeks processen die leidden tot de executie van een groot aantal onschuldigen. Negen jezuïeten werden opgehangen, twaalf stierven in de gevangenis.

Oates, niet meer dan een marionet in de handen van Shaftesbury, verklaarde vervolgens dat de koningin zinnens was haar man te vergiften. Karel II ondervroeg de bedrieger persoonlijk, betrapte hem op tegenspraken en leugens en beval zijn arrestatie. Maar het oppermachtige parlement dwong de vorst Oates terug vrij te laten. Meer nog, Karel moest zijn broer in ballingschap sturen en de terdoodveroordeeling van loyale ambtenaren ondertekenen.

DE ARRESTATIE VAN « MR. MELEADY »

In Ierland werd de aartsbisschop van Dublin, Mgr. Talbot, in hechtenis genomen en verbannen : Oates had zijn naam genoemd. Oliver Plunkett vreesde dat hem hetzelfde lot te wachten stond. Zijn vermoeden kwam uit toen in het voorjaar van 1679 een arrestatiebevel naar de Ierse vicekoning gestuurd werd ; de aartsbisschop van Armagh werd verdacht van medewerking aan het plan om een Frans invasieleger naar Ierland te laten overkomen.

Oliver had zich verscholen in een dorpje ten noorden van Dublin. Hij had baard en snor afgesneden, droeg een pruik en noemde zich *Mr. Meleady*. Ondanks die voorzorgsmaatregelen werd hij echter in december 1679 herkend, aangehouden en opgesloten in het kasteel van Dublin. Al zijn papieren werden zorgvuldig onderzocht, maar men vond niets dat belastend was.

Op dat moment realiseerde Oliver zich nog niet ten volle wat hem te wachten stond. Hij vermoedde dat men hem zou verbannen naar het vasteland. Pas na verloop van tijd werd het hem duidelijk dat men van hem de hoofdverantwoordelijke voor het Ierse luik van het « paaps complot » wou maken. Shaftesbury en Oates hadden agenten uitgestuurd om op zoek te gaan naar belastende getuigen tegen de aartsbisschop ; drie geestelijken van zijn eigen diocesis hadden zich al als judassen aangediend, uit wraak omdat ze indertijd door Mgr. Plunkett wegens wangedrag uit hun functie ontzet waren.

De vicekoning van Ierland besloot dat het proces tegen de aartsbisschop eind juli 1680 zou doorgaan in Dundalk, een stadje gelegen tussen Dublin en Belfast. Oliver beschrijft zelf de gebeurtenissen :

« Op 23 en 24 juli moest ik verschijnen voor het hof. Een lange lijst aanklachten werd voorgelezen, maar McMoyer [een van de drie judassen, een fran-

ciscaan] liet zich de 24ste niet zien om de beschuldigingen te bevestigen en te antwoorden op mijn verdediging. Ik had 32 getuigen, priesters, religieuzen en leken, die allemaal bereid waren om te weerleggen wat die broeder onder ede verklaard had, namelijk dat ik 70.000 katholieken bij de hand had om alle protestanten te vermoorden en hier [opnieuw] de Roomse godsdienst en het "papistisch bijgeloof" te vestigen ; dat ik agenten had gestuurd naar verschillende koninkrijken om hulp te verkrijgen ; dat ik de Ierse forten en zeehavens had bezocht en aan een grondig onderzoek onderworpen ; en dat ik in 1678 een provinciaal concilie had gehouden met de bedoeling de Fransen in Ierland binnen te laten. »

Oliver beseftte dat de beschuldigingen konden leiden tot de doodstraf, maar hij was er gerust in dat geen enkele jury in Ierland – ook al had de aanklager gedaan gekregen dat er geen katholieken in mochten zetelen ! – hem schuldig zou verklaren aan de opgesomde absurditeiten.

Jammer genoeg voor Oliver gaf ook Lord Shaftesbury zich daar rekenschap van. Hij stelde alles in het werk om het proces in Londen te doen doorgaan. De Ierse vicekoning protesteerde tegen dat manoeuvre, dat volkomen onwettelijk was omdat het ging om "misdaden" in Ierland begaan. Maar Shaftesbury trok aan het langste eind : eind oktober werd Oliver Plunkett op een schip met bestemming Engeland gezet en vijf dagen later belandde hij in de gevangenis van Newgate, in Londen.

TER DOOD VEROORDEELD

De aartsbisschop verbleef zes maanden in eenzame opsluiting in een cel, van oktober 1680 tot mei

De stoffelijke resten van Oliver Plunkett werd in 1683 in het geheim opgegraven en overgebracht naar de benedictijnerabdij van Lamspringe in Duitsland, waar ze plechtig in de crypte begraven werden. Op de feestdag van de heilige worden zijn relieken daar in processie door de stad gedragen.

1681. Het was een van de koudste winters sinds mensenheugenis. De vuiligheid in de gevangenis was met geen woorden te beschrijven, het karige voedsel was niet te eten en zware kettingen omknelden Oliver's benen. Zijn gezondheid ging snel achteruit en zijn haar werd wit als sneeuw.

Het was voor hem de tijd van de ultieme beproeving en zuivering, waaruit hij sterker zou oprijzen. Het was Gethsemane in afwachting van Calvarië. De innerlijke deugden waarvan hij blijk gaf, weerspiegelden de omvorming van zijn ziel: nooit tevoren waren zijn eenvoud, nederigheid en zelfvergetelheid zo groot geweest, nooit tevoren was hij zo nauwgezet geweest in het zich onderwerpen aan de wil van anderen. In die vochtige cel, tijdens die lange weken en maanden van onafgebroken gebed en vrijwillige boetedoening, bereikte hij het vermogen om de marteldood geheel en al te aanvaarden.

Terwijl de aartsbisschop op zijn proces wachtte, werkten Shaftesbury en Oates koortsachtig aan hun dossier. Ze hadden getuigen nodig en kregen die ook: onguere types die uit waren op een geldelijke beloning of kwijschelding van de straf voor hun wandaden. Ze moesten in staat zijn om een verhoor te doorstaan en hun tussenkomst werd daarom tot in de puntjes voorbereid en uit het hoofd geleerd...

Op 3 mei verscheen Oliver voor de eerste keer voor de koninklijke rechtbank. De rechters bepaalden dat het proces zou aanvangen op 8 juni. De gevangene voerde de onwettelijkheid aan van een proces in Londen voor feiten gepleegd in Ierland: dat werd verworpen, net zoals een ruimere voorbereidingstijd om de getuigen à *décharge* te laten overkomen en het mogen zien van een priester...

Toen Oliver Plunkett op 8 juni 1681 voor het hof in Westminster Hall verscheen, stond hij er helemaal alleen voor, zonder advocaat en zonder getuigen ten gunste. Zoals zijn biograaf treffend opmerkt: het gerecht ontplooidde bij die gelegenheid al zijn pracht en praal, het enige wat ontbrak was de gerechtigheid zelf... Drie opperrechters zaten de zitting voor. Er waren niet minder dan vijf aanklagers. De leden van de jury waren uitgekozen door agenten van Shaftesbury en het Engelse volk was vertegenwoordigd door het gepeupel van Londen, dat men aangeleerd had de beschuldigde te beschimpen.

De zes eerste getuigen à *charge* waren slechts bijkomstige figuren; ze spraken van vage geruchten over complotten en geheimzinnige bijeenkomsten, met de bedoeling dat zo een samenzweerderige sfeer geschapen werd. Belangrijker waren de drie Ierse geestelijken die bereid gevonden waren om de aartsbisschop vals te beschuldigen.

De eerste was de franciscaan Hugh Duffy, die het in geuren en kleuren had over onderhandelingen die Mgr. Plunkett zou gevoerd hebben en brieven waarin hij geld vroeg voor zijn rebellenleger. Toen de beschuldigde hem vroeg die brieven te tonen, antwoordde Duffy uit de hoogte: « *Ik had ze kunnen meebrengen, maar ik dacht dat het de moeite niet waard was.* »

Edmund Murphy, een voormalige pastoor uit Armagh, was een ander geval. Hij begon met zijn uit het hoofd geleerd verhaal over de geplande opstand, maar toen hij Oliver in de ogen keek en zag hoe de primaat al door de dood getekend was, bleven de woorden in zijn keel steken. Hoe de aanklagers ook hun best deden, Murphy kon enkel stamelen: « *Ik herinner het mij niet meer...* » Waarop de *Lord Chief Justice* reageerde: « *Het is evident dat de katholieken erin geslaagd zijn hem om te kopen!* »

Gelukkig kon John McMoyer, een andere franciscaan, de gebroken potten lijmen. Zonder enige aarzeling vertelde hij over verzonnen gesprekken met de aartsbisschop en brieven die deze zagezegd geschreven had. Even werd hij in het nauw gebracht toen Oliver Plunkett wees op het crimineel verleden van McMoyer, maar de aanklagers schoten de verrader ter hulp en wuifden de beschuldiging weg als niet ter zake.

De jury had slechts een kwartier nodig om het "schuldig" uit te spreken. Oliver werd terug in de gevangenis gegooid in afwachting van zijn executie. Alleen de koning kon hem nog genade verlenen. Maar als een nieuwe Pilatus durfde Karel II geen enkele beklagde in het « paaps complot », van wie hij maar al te goed de onschuld beseftte, op vrije voeten stellen.

DE GALG VAN TYBURN

Op 15 juni moest de veroordeelde voor de laatste keer voor het hof verschijnen. Bij die gelegenheid viel de *Lord Chief Justice* het geloof van Oliver Plunkett fel aan:

Lord Chief Justice: « Meneer [*sic*] Plunkett, u bent gearresteerd voor een zeer grote en hatelijke misdaad, de grootste en meest hatelijke van alle misdaden: die van hoogverraad. Ja, waarlijk, uw verraad is van de hoogste graad, want het is een verraad tegen God, uw Koning en het land waar u geleefd heeft. U hebt al het mogelijke gedaan om uw God in deze zaak te ontteren, want de basis van uw verraad was uw wil om uw valse godsdienst op te leggen; en er is niets dat God meer irriteert en verderfelijker is voor het mensdom dan uw godsdienst, die tien keer erger is dan alle vormen van heidens bijgeloof samen... »

Mgr. Plunkett: « *Staat u me toe, Monseigneur, om een woord te zeggen? Als ik in deze zaak geen zorg zou dragen voor mijn geweten, als ik niet de almachtige God, de Hemel en de hel in gedachten zou hebben, dan had ik mijn leven kunnen redden. Want dat werd mij voorgesteld door verschillende personen hier aanwezig, maar dan zo dat ik, door mijn schuld te erkennen, anderen zou aangeklaagd hebben. Welnu, ik zou liever tienduizend keer sterven dan wie dan ook vals te beschuldigen. En de tijd zal komen dat u zal zien wie die mensen werkelijk zijn die tegen mij zijn komen getuigen. Ja, ik kan uwe hoogheid verzekeren: als ik een man zonder principes was geweest, dan had ik gemakkelijk mijn leven kunnen redden...* »

Lord Chief Justice: « Het spijt me te moeten vaststellen dat u volhardt in de principes van die valse godsdienst. »

Vastgebonden op een raam wordt Oliver Plunkett naar Tyburn gevoerd om er een gruwelijke marteldood te sterven.

Mgr. Plunkett: « *Het zijn de principes van de almachtige God, Hij kan er ons niet van vrijstellen.* »

Daarop maakte de rechtbank de straf van de Ierse primaat bekend. Hij zou doorheen de stad op een houten raam naar de sinistere driehoeksgalg van Tyburn gesleept worden, waar twintig mensen tegelijk konden opgehangen worden en waar onder Elizabeth I en Cromwell al veel katholieke geestelijken geëxecuteerd waren. Daar zou hij de vreselijke procedure voor hoogverraad moeten ondergaan die bekend staat als "hangen, trekken en vierendelen": opgeknoopt tot vlak voor het sterven, daarna « levend opengesneden, uw geslachtsdelen afgesneden en in het vuur geworpen, uw ingewanden vóór u verbrand, uw hoofd afgehakt, uw lichaam gevierendeeld en de stukken verspreid volgens de wil van de koning ».

Het verzoek van de terdoodveroordeelde om een priester werd opnieuw afgewezen. Wel mocht een bediende hem de laatste dagen in zijn cel gezelschap houden.

Die laatste dagen bracht Oliver Plunkett door in innerlijke vrede en geestelijke vertroosting. Veel vrienden, ook Engelse katholieken, brachten hem een bezoek. « Zij dachten hem te sterken », schrijft zijn biograaf, « maar werden veeleer zelf door de gevangene gesterkt. » Dankzij de bediende kon de aartsbisschop corresponderen met een medegevangene, pater Corker. Het was aan hem dat Oliver de dag voor zijn executie zijn laatste brief schreef, waarin zijn zorg uitging naar zijn medegelovigen die zo bitter vervolgd werden:

« *Ik hoop dat u de kans krijgt om aan al mijn weldoeners te zeggen dat ik mij hen zal herinneren voor heel de eeuwigheid en dat ik voor hen zal bidden tot zij ook zelf aankomen daar waar ik weldra hoop heen te gaan; dan zal ik hen bedanken in aanwezigheid van de Opperste Heer. Zij verdienen alle lof in deze wereld en, bij de genade Gods, een glorierijke kroon in de andere wereld. Ik twijfel er*

niet aan dat hun geloof, hun naastenliefde en hun goede werken waarde zullen hebben bij onze Verlosser en dat er weldra een einde zal komen aan deze vervolging, zodat de ongerechtigheid van velen spoedig weggenomen zal worden.

« *Mocht de wil van God geschieden! Fiat, fiat! Ik smeeek mijn Verlosser om alle katholieken volharding te schenken in het geloof en de werken. En ik smeeek Hem mij de genade te gunnen om morgen daar te zijn waar ik voor hen kan bidden, niet meer tastend, maar van aangezicht tot Aangezicht.* »

Op 1 juli 1681, zijn *dies natalis*, werd de Ierse prelaat naar Tyburn gevoerd. Aan de voet van de galg sprak hij het samengestroomde volk toe. Hij vergaf de geestelijken die hem vals beschuldigd hadden en zijn onrechtvaardige rechters. Zijn laatste woorden waren niet meer voor de aarde, maar voor de hemel: « *Ik smeeek uw goddelijke Majesteit, door de verdiensten van Christus en de voorspraak van zijn heilige Moeder, de heilige engelen en alle heiligen, om mijn zonden te vergeven en mijn ziel de eeuwige rust te schenken. "Miserere mei Deus..."* »

Zo stierf Oliver Plunkett, martelaar voor de katholieke zaak. Een Engelse jezuïet schreef in een rapport aan Rome: « *Iedereen is het er over eens dat dit onschuldig slachtoffer een grote weldaad aan Engeland bewezen heeft en nog altijd bewijst, niet alleen tot stichting van de katholieken, maar meer nog door de wijziging die hij teweegbrengt in de ideeën en gevoelens van veel protestanten. Zij beginnen al die samenzweringen als schadelijke inbeelding te beschouwen en men mag stellig geloven dat de vruchten die door zijn bloed voor Engeland verkregen zijn hiermee niet zullen ophouden.* »

Laten wij tot de H. Oliver Plunkett bidden opdat zijn marteldood het Verenigd Koninkrijk mag doen terugkeren in de schoot van de katholieke Kerk!

BELGIË EN ZIJN KOLONIE

« ENGELN VAN ZELFOPOFFERING »

NA de Eerste Wereldoorlog bruiste Belgisch-Congo van activiteiten, niet alleen op sociaaleconomisch vlak, maar ook op godsdienstig gebied. Reeds gevestigde congregaties zowel als nieuwkomers ontpleoiden al hun talenten en energie om de evangelisatie van de kolonie in een hogere versnelling te brengen.

Om dat te illustreren kiezen we ervoor om te focussen op de geschiedenis van één Belgische congregatie, die exemplarisch is voor wat alles wat de talrijke mannelijke en vrouwelijke missionarissen in Congo gepresteerd hebben. Het gaat om de **Zusters van Liefde van Jezus en Maria**, een congregatie gesticht door kanunnik Petrus Jozef Triest in 1803. We baseerden ons op het boeiende en overvloedig geïllustreerde boek over de missionaire inzet van deze religieuzen dat Luc Vints schreef: « 100 JAAR ZUSTERS VAN LIEFDE J.M. IN ZAÏRE, 1891-1991 » (1992).

DE PIONIEREN

De plannen van de zusters van Liefde om missieactiviteiten te ontpleoien, ontstonden in 1888, toen de paters van Scheut hun eerste missionarissen naar Congo stuurden. In datzelfde jaar opende in de omgeving van Gent een noviciaat voor kandidaat-missiezusters zijn deuren. « Om aanvaard te worden in "De Kongo", zoals het noviciaat door de zusters werd genoemd, waren er geen speciale voorwaarden, tenzij een duidelijke missieroeping en een goede gezondheid. Voor het overige golden dezelfde regels als bij de "gewone" zusters: tussen de 18 en 30 jaar oud, van een eerlijke familie, de Franse taal machtig » (Vints, op. cit., p. 27).

De eerste Congokaravaan van de zusters van Liefde, met maar liefst tien religieuzen, vertrok op 8 december 1891 uit Terneuzen. Meer dan een maand later meerde hun boot aan in Banana aan de monding van de Congostroom. Vandaar ging het naar Moanda, wat hogerop aan de oceaan, waar de scheutisten een missiepost hadden gevestigd. De zusters richtten de gebouwen in en maakten alles klaar voor de opvang

van de zwarte meisjes die ze onder hun hoede zouden krijgen. Dat paste, zoals we al uitlegden, in het streven van Scheut om christelijke dorpen te stichten « *O, in welke afgrond van geestelijke en lichamelijke ellende zijn die talrijke volksstammen van ons nieuw vaderland gedompeld* », schreef zuster Elisa op 21 maart 1892. « *Alledag bedanken wij God voor de schone en verheven roeping tot het heerlijk ambt van zuster-missionaris. Oneindig is het goed dat in Congo te verrichten is!* »

Zusters van Liefde bij een enorme baobab in hun missie van Kimpese (Beneden-Congo) in 1932.

Regelmatig kwamen er nu nieuwe zusters in Congo toe, zodat de congregatie een tweede huis (Nemlao) en vervolgens ook een derde (Kinkanda) kon stichten. Ze ontfermden zich over de zwarte weesmeisjes die de paters hen toevertrouwden en verstreken hen, op kosten van de staat, onderwijs (enkele zusters hadden trouwens het diploma van onderwijzeres). « *Zij gaven de meisjes een elementaire basis van schrijven en rekenen en dit in de streektaal, het Fiot. Ook werden hun enkele noties van het Frans bijgebracht. Veel aandacht werd besteed aan de catechismus. In de namiddag stonden veelal praktische vakken op het programma, zoals breien, naaien en*

weven. Tenslotte moesten de kinderen diverse taken uitvoeren, zoals het halen van water en het bewerken van de velden. De zusters wilden van de meisjes vooral goede en gelovige huismoeders maken, om hen te kunnen uithuwelijken aan even goede en gelovige jongens » (Vints p. 38).

De religieuzen waren ook medisch actief. Ze verzorgden zieke en gekwetste inlanders, die hen schoorvoetend hun vertrouwen schonken – want daarvoor moesten zij de woede van de plaatselijke genezers en medicijnmannen trotseren. De zusters hadden in elke missiepost een dispensarium. « *Iedere morgen zien wij een menigte ongelukkigen voor onze woning neergehurkt zitten* », aldus zuster Godelieve. « *Allen komen om verpleegd te worden* » (24 maart 1893). De succesvolle ziekenzorg was natuurlijk een belangrijke stap naar de bekering tot het katholiek geloof.

ONDER DE TROPENZON

Eind 1901 waren de zusters van Liefde precies tien jaar in Congo. Ze hadden zeven missieposten gesticht, waarvan er nog vier in werking waren. *« In totaal hadden 43 zusters, in elf "karavanen", de overtocht naar Afrika gewaagd. Dertien ervan, dus bijna één op drie, waren in Kongo of kort na hun terugkeer in België overleden. Die balans was zwaar »* (Vints p. 57), maar alle missionarissen wisten bij hun afscheid van België dat de kans bestond dat ze hun vaderland nooit meer zouden terugzien.

Het drukte de geestdrift niet, integendeel: *« Hier heb ik het leven gevonden dat ik altijd gedroomd heb »*, schreef een zuster in 1894 aan haar familie, *« een echt leven van zuster-zending. Hard valt er te zwoegen, maar hoe rijk worden onze zwaarste offeringen vergolden door de zoete troost die wij vinden in de schone vooruitgang van ons werk! »*

Het leven aan de evenaar was zwaar, het klimaat ongenadig. Toch moesten de religieuzen er dezelfde regels naleven als hun medezusters in het moederland, al waren de oversten er zich wel van bewust dat een zekere soepelheid aangewezen was. Zo bood de kap van de zusters te weinig bescherming tegen de stekende zon en kregen ze de toelating om tijdens de heetste uren van de dag een tropenhelm te dragen. De clausuur was ook in Congo van kracht: de religieuzen mochten zich niet buiten de omheining van de missie begeven. In het belang van de gezondheid werd bepaald dat iedereen volgens een beurtrol in de buitenlucht moest werken op de minder warme momenten.

Op het menu stonden natuurlijk de Congolese "klassiekers" zoals maniokwortels, maïs en rijst, maar verder drong de congregatie er op aan dat het eten zo Europees mogelijk zou zijn. Daarom kweekten de zusters op hun velden groenten waarvoor ze de zaden door het thuisland lieten opsturen. Daarnaast zetten ze een eigen veestapel op. *« Zo beschikten de zusters van Moanda rond 1900 over 9 koeien, verschillende kalveren, 15 schapen, 95 geiten, een groot aantal varkens en konijnen. Daartussen liepen een 260-tal kippen en eenden »* (Vints p. 62).

NA DE GROTE OORLOG

De vier oorlogsjaren waren ook voor de religieuzen in Congo bijzonder zwaar. Ze waren volledig van het thuisfront afgesneden, wat betekende dat de broodnodige versterking en vervanging de hele tijd onmogelijk was. Veel missionarissen waren daardoor aan het einde van hun krachten. De Wapenstilstand kwam maar net op tijd voor de 41 zusters van Liefde die op dat ogenblik in de kolonie verbleven.

De kentering ten goede volgde snel en overtrof de verwachtingen. Het interbellum was een periode van grote opbloei voor alle congregaties in ons land

De eerste "Congokaravaan" van de zusters van Liefde vertrok in december 1891 vanuit Terneuzen naar wat toen nog Congo-Vrijstaat was. Midden op de foto de Gentse priester Ange Buysse, hun geestelijk directeur.

en vooral het aantal missionarissen nam spectaculair toe. België werd na Frankrijk het tweede grootste missionaire land ter wereld, met in 1923 meer dan 2700 religieuzen in de missies en in 1939 zelfs bijna 5000! De helft van hen was actief in onze kolonie. Daar waren niet minder dan 67 congregaties aanwezig, 14 mannelijke en 53 vrouwelijke.

Al die arbeiders in de wijngaard van de Heer werden gedreven door hun diep geloof, een geloof dat bergen kon verzetten. *« Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven »*: in die tijd werd het woord van Jezus nog niet in twijfel getrokken en waren er geen vijftientig waarheden. De katholieke Kerk, en zij alleen, bracht het heil en kon de zielen redden!

In 1920 telde België 33.914 vrouwelijke religieuzen; tien jaar later waren dat er al 38.853. De zusters van Liefde hadden vlak na de Grote Oorlog 1489 leden, twintig jaar later was hun aantal opgelopen tot 2087. Die geweldige aangroei liet de congregatie toe haar activiteiten in Belgisch-Congo gevoelig uit te breiden.

Al op 23 april 1919, vijf maanden na de Wapenstilstand, reisden drie nieuwe zusters naar "de Congo" en twee maanden later nog eens vijf. *« Zij vormden de voorhoede van de bijna 200 zusters die tussen 1919 en 1940 zouden vertrekken, niet alleen naar de bestaande missies, maar vooral naar de nieuwe posten die in de loop van de jaren zouden worden opgericht »* (Vints p. 89).

NIEUWE MISSIETHEORIEËN...

Het missionair elan dreigde echter overschaduwd te worden door de koerswijziging die het Vaticaan wou doorvoeren. Paus Benedictus XV publiceerde in 1919 de encycliek *MAXIMUM ILLUD*, waarin hij kritiek uitte op de nauwe banden tussen missionering en kolonisatie. *« Verondersteld »*, aldus de paus, *« een missionaris stelt zich enigermate in dienst van aardse plannen. Hij toont niet in alles apostel te willen zijn, maar ook de belangen van zijn vaderland te willen bevorderen: onmiddellijk komt heel zijn werk bij de bevolking in verdenking. De bevolking zal gemakkelijk gaan menen [...] dat het christendom omhelzen gelijk*

OVER DE CONGOLEZEN

« Het is genoeg de zwarte te nemen zoals hij is, in wezenlijkheid en op zijn geheel, met nadelen en gebreken, maar ook met zijn goede hoedanigheden, en hij heeft er vele. Hij heeft immers van natuurwege grote voorliefde en bewondering voor alles wat rechtvaardig is en mild; hij voelt eerbied en achting voor een gezag dat hij ondervonden heeft kloek te zijn, mannelijk en weldoende; hij stelt een oprecht kinderlijk vertrouwen in een verstandig en rechtschapen leidsman die hem in zijn moeilijkheden helpen kan; hij is toegankelijk en vatbaar voor beweegredenen geput in de godsdienst en gesteund op het woord Gods. Deze goede karaktertrekken zijn machtige hefbomen in de hand van de missionaris die ze weet te gebruiken » (zuster Elisabetha, 1927).

Geen sprake van racisme bij onze katholieke missionarissen !

staat met het zich stellen onder het protectoraat of de soevereiniteit van een vreemde mogendheid en met de verloochening van zijn eigen vaderland. »

Een wel heel vreemde redenering ! Het welslagen van de kerstening in Congo vloeiende juist voort uit de intense samenwerking tussen missie en staat; beide werden door de inlandse bevolking beschouwd als één onverbrekkelijk geheel. De meerwaarde van het christendom werd bewezen door de sociaaleconomische prestaties van de kolonisator, die zelf christen was. En de geschiedenis leert dat de missionarissen zich zonder de hulp van de staat, van de administratie en van de *Force publique* onmogelijk hadden kunnen handhaven.

De doctrine van Benedictus XV was schatplichtig aan de ideeën van figuren als Mgr. de Marion-Bré-sillac (1813-1859), die zijn afkeer voor de (Franse) kolonisator zover doorgedreven had dat hij zijn missiepost ondanks alle adviezen op de meest onherbergzame plek van Sierra Leone gevestigd had en er omgekomen was (zie het artikel « *De scheiding tussen kolonisatie en missionering: het begin van het einde van de missies* » in *HIJ IS VERREZEN* ! nr. 94 van juli-augustus 2018) !

De encycieliek promootte ook een andere ontwikkeling, die eveneens was ingegeven door de toenmalige “progressisten”: « *de vorming en de organisatie van een inlandse geestelijkheid* ». Op zich was die doelstelling natuurlijk lofwaardig, maar de adder onder het gras was de ingesteldheid van de toekomstige autochtone geestelijken: als men te snel tot wijding overging, bestond het gevaar dat de inlandse clerus te zeer gehecht zou blijven aan de plaatselijke tradities en cultuur. Deze « inculturatie », door de progressisten gepropageerd, had in veel missiegebieden trouwens al geleid tot onduidelbare knie vallen van de Europese missionarissen voor de hogere kasten die deze tradities verpersoonlijkten (de

brahmanen in India, de mandarijnen in China).

Het nieuwe missionaire gedachtengoed « *kwam in België vooral aan bod op de missiologische weken, die vanaf 1923 in Leuven werden georganiseerd en waarop de missionaire wereld was uitgenodigd. De zusters van Liefde waren er in die periode [gelukkig !] slechts tweemaal aanwezig, voerden er nooit het woord en kwamen in de discussies niet tussenbeide* » (Vints p. 92). Dankzij wijze oversten deed de congregatie in Congo gewoon verder zoals zij gewoon was, zonder bezig te zijn met “adaptatie” en “respect voor de vreemde cultuur”. Haar mis-siearbeid had er alleen maar baat bij !

EEN EXPLOESIE VAN MISSIONAIRE ACTIVITEITEN

Tussen 1925 en 1937 richtten de zusters van Liefde in Congo elf nieuwe posten op. Om de ontwikkeling daarvan op de voet te kunnen volgen, werd een visitatiesysteem in het leven geroepen: een zuster-bezoekster moest regelmatig, in principe jaarlijks, langsgaan in de verschillende huizen en mogelijke problemen oplossen of signaleren. Een belangrijke taak daarbij was het onderzoek van de rekeningen: « *De verschillende posten moesten financieel volledig zelfstandig en op zich leefbaar zijn. De zuster-bezoekster kon wel, in samenspraak met de econome van de congregatie, overschotten van de ene missiepost naar de armere posten overbrengen* » (Vints p. 98).

Moanda bleef de lievelingsmissie, omdat het “Congolees avontuur” daar begonnen was. Het bleef in de eerste plaats een schoolkolonie, waar gemiddeld zo’n 120 meisjes opgevoed werden en wachtten op een christelijk huwelijk. De komst van een zuster-verpleegster met een speciaal diploma « voor de tropen » leidde tot de uitbouw van het dispensarium tot hospitaal en de oprichting van een materniteit.

In de jaren twintig begonnen de vrouwelijke missionarissen met het « werk van de melkdruppel », een raadpleging voor zuigelingen. Daarmee kwam de congregatie tegemoet aan de politiek van de overheid om het sterftecijfer in de kolonie te verlagen. « *Voor de zusters was het een ideale manier om het vertrouwen van de inlandse vrouwen te winnen en*

Voor de gezondheidszorg van haar arbeiders en hun familie nam de Union Minière zusters van Liefde in dienst. Op de foto poseren zij met de long-zieken bij het hospitaal in Lubumbashi (1926).

Hoewel onderwijs voor meisjes niet vanzelfsprekend was, maakten de zusters er werk van: schooltje in Mikalayi, 1931.

hen enkele begrippen van hygiëne en kinderopvoeding mee te geven » (Vints p. 101).

Een ander initiatief waren de zgn. « *ouvroirs* » of werkateliers, die door de zusters geopend werden in grote steden zoals Elizabethstad. Onder leiding van de religieuzen verrichtten autochtone vrouwen en oudere meisjes er handwerk. Voor hun producten (meestal kleren) kregen zij een kleine vergoeding. In de ateliers werd een vorm van arbeidsdiscipline bijgebracht en groeide het respect voor de onbaatzuchtige « *masoeurs* ». Zoals pater Leo Minjauw het formuleerde: « *Het waren zoveel middens waar engelachtige liefdadigheid de harten van de soms nog achterdochtige inboorlingen gemakkelijker bereikte dan de priester* » (*De Belgische Redemptoristen. Vijftig jaar in Neder-Kongo, 1899-1949*, Leuven, 1949).

Kinkanda, de tweede missiepost – Nemlao had men verlaten – lag in het missiegebied van de redemptoristen, met wie de zusters een zeer goede verstandhouding opbouwden. Die liet hen toe hun werkzaamheden in het territorium van de paters, de Beneden-Congo tussen Boma en Leopoldstad, uit te breiden over vier nieuwe missieposten: Kimpese, Kasi, Matadi en Thysstad.

Kimpese, aan de spoorweg Matadi-Leopoldstad, was voor de redemptoristen erg belangrijk omdat ze van daaruit de invloed van de protestanten wilden tegengaan. Die hadden in de omgeving een netwerk van scholen gevestigd en waren van plan er een hospitaal te bouwen. De zusters van Liefde kwamen toe in 1927. « *Zij openden er een school voor de inlandse meisjes en begonnen een dispensarium voor de zieken, waaronder slaapzieken. [...] De volgende jaren breidden de zusters hun activiteiten nog uit met een zuigelingenraadpleging, een materniteit en een lazaret voor melaatsen* » (Vints p. 107).

De bestrijding van de protestantse invloed was niet gewoon maar ingegeven door wat men tegenwoordig misprijzend « *kapelletjespolitiek* » noemt. Dat het protestantisme tot gevaarlijke uitwassen kon leiden, bewees de figuur van Simon Kimbangu (1887-1951), een Bakongo geboren in de buurt van Thysstad die catechist werd bij de *British Baptist Missionary Society*. In 1918 beweerde hij dat Christus hem in een visioen had aangesteld tot

« *nieuwe zwarte Messias* ». Hij stelde twaalf apostelen aan, beweerde zieken te kunnen genezen door handoplegging en predikte het einde van de blanke overheersing. Zijn beweging, het kimbangisme, won snel aanhang in heel Beneden-Congo en kreeg een revolutionair karakter. De protestanten bleven hem desondanks verdedigen en riepen op tot een afwachtende houding! Maar de overheid was minder naïef: zij greep krachtadig in en vermeerde zo allicht een bloedbad. Kimbangu werd in 1921 opgepakt en ter dood veroordeeld; omdat koning Albert hem gratie verleende, werd zijn

straf omgezet in levenslange opsluiting.

IN DE KOPERPROVINCIE

De zusters van Liefde waren al vanaf 1911 in Katanga actief. In het zich snel ontwikkelende Elizabethstad werden ze, op voorstel van minister van Koloniën Renkin, ingeschakeld in twee hospitalen, een voor blanken en een voor zwarten. Ze richtten ook een school op voor de dochters van koloniale en later één voor de dochters van de Congolese militairen van de Weermacht die in de mijnstad gelegerd waren.

Na de Eerste Wereldoorlog zetten overheid, zakenwereld en missies hun samenwerking in nog sterkere mate verder. Dom Felix de Hemptinne, de legendarische benedictijn die apostolisch prefect van Katanga was, maakte zich zorgen over de toekomst van de inlandse bevolking. Hij zag in « *dat die totaal ontworteld uit haar traditioneel milieu terecht kwam in die industriële omgeving*. » Hij wilde « *vermijden dat het industriële klimaat de godsdienstige ontwikkeling zou in de weg staan* » (Vints p. 118). Omdat de zusters van Liefde al zoveel ervaring hadden met de autochtonen, zag hij voor hen in Katanga een grote rol weggelegd.

In de loop van 1924 werd in de zwarte wijk van Elizabethstad een klooster voor de zusters gebouwd, vlakbij de plek waar een nieuw hospitaal moest verrijzen én een school voor Congolese meisjes. Het ziekenhuis, ingewijd door kroonprins Leopold in 1925, beschikte over een moderne infrastructuur die elke medische ingreep mogelijk maakte. Het eerste jaar werden er al meer dan tweeduizend zieken verzorgd! De zusters werden bijgestaan door inlandse medische assistentes, opgeleid in een officieel instituut naast de kliniek. De school voor de zwarte meisjes opende in 1924 haar deuren voor 180 leerlingen. In 1929 waren het er al 300.

De congregatie werd ook aangesproken door de spoorwegmaatschappij van Katanga. Die had voor haar zwarte arbeiders langs de spoorlijnen kampen ingericht en organiseerde voor hen en hun familie medische en sociale diensten. De zusters gingen akkoord en in 1927 begonnen zij met hun werk in het kamp van Lubumbashi, dat tegenover het klooster lag. Zoals overeengekomen organiseerden ze er werk voor de inlandse vrouwen. « *Vooral het werkatelier*

kende veel succes, zodat zelfs vrouwen moesten worden geweigerd. Het liet bovendien toe dat de zusters het vertrouwen van de bevolking voor zich wonnen. De vrouwen leerden in het atelier kleren maken, die in de andere kampen langs de spoorweg werden uitgedeeld. Daarnaast werd, tegen betaling, voor het hospitaal genaaid, terwijl de rest van de kledij aan andere inlanders werd verkocht » (Vints p. 127).

Een jaar later stelde de maatschappij een eigen treinwagon ter beschikking van de zusters, een soort van "rijdend kloostertje" uitgerust met een keuken, een slaapkamer, een kleine kapel en al het nodige medische en didactische materiaal. « *De wagon werd aan een treinstel gekoppeld en op een zijspoor gezet in de diverse kampen langs de lijn Elisabethstad-Bukama, naar het noorden, of langs de lijn Elisabethstad-Sakania, naar het zuiden. De zusters deelden er dan kleren, medicijnen en voedsel uit aan vrouwen en kinderen en namen hun gezondheid en opvoeding ter harte. Zo'n reis duurde ongeveer een week » (Vints p. 127).*

INLANDSE ZUSTERS ?

In 1924 kregen de zusters van Liefde voor het eerst de vraag van een zwart meisje, een oud-leerlinge van de schoolkolonie van Moanda, om religieuze te mogen worden in de congregatie.

Terwijl de Witte Paters al in 1917 hun eerste Congolese priester hadden gewijd, hielden de meeste andere congregaties de boot van een inlandse clerus liever nog wat af. Ze zagen het als een waagstuk en waren er niet van overtuigd dat het een succes zou worden, al zeker niet met betrekking tot de vrouwelijke kandidaten. « *Aan de bekwaamheid van inlandse meisjes om het leven van een zuster te leiden, werd getwijfeld, vooral ook omdat de Afrikaanse opvatting over de plaats en de rol van de vrouw zich er niet toe leende. Het hoogste goed voor de vrouw was het huwelijk en de daaruit voortkomende kinderen. Voor de familie was de vrouw trouwens een "bron van inkomsten" : zij werkte op het veld en, bij het huwelijk, werd voor haar een bruidsschat betaald » (Vints p. 136).*

De zusters van Liefde zagen een oplossing in het systeem van de zgn. *oblaatzusters*, dat zij kenden in hun missie op Ceylon en nu ook in Congo invoerden : de inlandse meisjes met een roeping werden niet onmiddellijk opgenomen in de congregatie, maar vormden een eigen gemeenschap onder leiding van de zusters, die hen zouden opleiden in de geest van de moedercongregatie tot ze bekwaam werden bevonden om effectief zuster van Liefde te worden.

Naarmate het aantal aanvragen toenam, drong een canonieke regeling over het precieze statuut van de oblaatzusters zich op. In 1930 legde de congregatie een model van statuten in Rome neer. De inlandse zusters zouden « *de regels van de zusters van Liefde volgen, hoewel er kleine afwijkingen [...] waren. Zo werd een proeftijd van een jaar en een noviciaat van twee jaar voorzien. De oblaatzusters moesten geen bruidsschat betalen, legden jaarlijkse geloften af en woonden apart » binnen hun eigen clausuur (Vints p. 138). Rome gaf weliswaar de voorkeur aan aparte*

diocesane inlandse congregaties – dus afhankelijk van de plaatselijke bisschoppen – maar keurde het plan van de zusters van Liefde uiteindelijk toch goed.

Zoals de meeste oversten van de missiecongregaties gevreesd hadden, liep het allemaal niet van een leien dakje. Om te beginnen waren er van de jonge vrouwen die zich kandidaat stelden slechts weinigen die nadien de stap naar het noviciaat zetten. Bovendien haakten velen na hun professie af. In Moanda bv. bleven er van de 25 geprofeste oblaatzusters in 1940 nog slechts zes over ; vijftien zusters waren uitgetreden.

De reden lag wel degelijk bij de mentaliteit van de inlandse bevolking, zoals het tijdschrift *CARITAS* onderstreepte : « *Omtrent vijf jaar voorbereiding : schaven, vechten, staan en vallen en weer recht komen en toch maar door willen, trots zoveel hinderpalen. Want ja, met alles moeten ze afbreken : met familie, gebruiken en vrijheid, o ! geliefde vrijheid ! [...] En aanmoediging ? Vanwaar kwam die opduiken ? Moeder kwam een bezoek brengen en verweet haar kind van hardvochtigheid, van gekheid en zei dat ze ging opdrogen van verdriet... De ganse familie sprak het haar schande dat ze de voorvaderlijke gebruiken in de steek liet en dat ze nu "bikira" [zuster] werd en om wat in godsnaam ? Neen, ze begrepen er ook maar niet het minste van » (1935). Sommige ouders eisten zelfs voor de rechtbank hun kind terug !*

EEN VOORBEELD VOOR HEEL AFRIKA

Begin maart 1940 waren nog zeven nieuwe zusters in Antwerpen ingescheept. Op 10 mei begon de *Blitzkrieg* en overrompelde het Duitse leger België. Voor Congo betekende dat een nieuwe periode van isolement. Er bevonden zich toen 174 religieuzen van de congregatie in de kolonie, verspreid over 16 missieposten. Ze breidden hun vele activiteiten nog uit, want de zusters konden moeilijk "neen" zeggen. Door de inspanningen

IN HET HOSPITAAL VAN ELIZABETHSTAD

« Een arme vrouw, daarjuist binnengebracht, werd op de tafel gelegd. Een harer benen was overdekt met walgelijke wonden en heel misvormd tot aan de knie ! Het was afgrijselijk om te zien. De dragers die de vrouw hier aanbrachten, spraken van niet minder dan van het been onmiddellijk af te zetten... Maar zuster Casimir denkt er anders over. "Die vrouw zal nog wel kunnen gaan op haar twee benen", zegt ze. Hoeveel uren verzorging zij daaraan besteden zal, dat telt niet mee !

« Het apostolaat hier in ons hospitaal is heel vruchtbaar. Vele zieken werden door de Eerw. Paters missionarissen in de broes gevonden en naar hier gebracht. De liefdevolle verpleging der Zusters werkt heilzaam op die ruwe naturen. Zij die hier sterven, vinden hier vaak hun ingangsbiljet voor de Hemel ; en zij die genezen naar huis gaan, hebben nu een heel ander gedacht van de godsdienst en van de kristenen... En het gebeurt niet zelden dat zij, uit eigen beweging, zich laten onderwijzen in ons katholiek Geloof en vurige kristenen worden. »

uit het missietijdschrift CARITAS (1933)

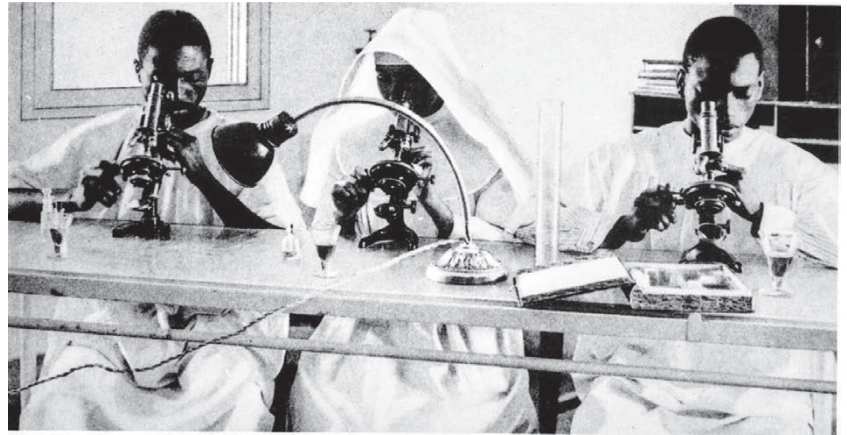
van de vele missionarissen groeide de medische sector in die periode uit tot de beste van heel Afrika. Het sterftecijfer daalde en de zwarte bevolking nam toe.

Na de Tweede Wereldoorlog nam het onderwijs een hoge vlucht. « *In 1950 volgden ca. 800.000 Kongolese kinderen een of andere vorm van onderwijs; tien jaar later was hun aantal bijna verdubbeld tot ca. 1.500.000. Het overgrote deel van hen bezocht de vele lagere scholen. Wel werd nu het accent gelegd op de uitbouw van het middelbaar onderwijs en ging ook het hoger onderwijs van start met de Katholieke Universiteit van Lovanium (Leopoldstad, 1954)* » (Vints p. 153).

Tussen 1945 en 1960 stuurde de congregatie nog 130 zusters naar Congo. Het totaal aantal Belgische missionarissen – paters, broeders en zusters – in de kolonie steeg van 2600 op het einde van de oorlog tot bijna 5000 op de vooravond van de onafhankelijkheid ! België zond de besten onder zijn zonen en dochters uit om het Evangelie onder de zwarten te verspreiden, hen te dopen, te beschaven en liefdevol te helpen.

In 1953 startten de zusters van Liefde in Mikalayi (Kasaï) met een school voor verpleegsters-vroedvrouwen. In Matadi en Elizabethstad bouwden zij het huishoudonderwijs uit. In de hoofdstad van Katanga hadden zij in 1960 het recordaantal van 7000 zwarte leerlingen. Door de toename van het aantal koloniale in de jaren vijftig steeg ook het aantal blanke leerlingen razendsnel : het Marie-Josée-instituut van Elizabethstad, dat de zusters runden, zag zijn populatie op vijftien jaar groeien van 800 tot meer dan 2000. Er moest bijgevolg voortdurend bijgebouwd worden. Bovendien kon men de toename niet aan met enkel de zusters. Meer en meer moest er een beroep gedaan worden op lekenleraressen, wat opnieuw een zware financiële inspanning vergde.

In dat kader kwam de volledige integratie van de oblaatzusters in een stroomversnelling. De congregatie bleef zich verzetten tegen de pogingen om de inlandse meisjes met een roeping van hen los te weken en onder bisschoppelijk gezag te brengen, als een aparte congregatie. De oversten in België

Een zuster leidt zwarte studenten op in het Prins-Leopoldhospitaal van Elizabethstad (jaren 1940).

drongen aan bij Rome, dat in 1958 zijn definitieve goedkeuring gaf. « *Op 5 juni 1959 werden zeventien Kongolese zusters plechtig opgenomen in de congregatie van de zusters van Liefde van Jezus en Maria, in aanwezigheid van algemeen overste zuster Marie Volckaert. Terzelfdertijd werden veertien novicen als zuster van Liefde ingekleed* » (Vints p. 170).

* * *

In 1960 werd Belgisch-Congo onafhankelijk en in 1962 begon het Tweede Vaticaans Concilie. Niets was daarna nog zoals voordien. Het aantal Europese zusters van Liefde in Congo-Zaïre stuwte in elkaar van tweehonderdentien in 1960 tot tachtig in 1975 en nog slechts twintig in 1990. De constituties van de congregatie werden in 1968-1969 herzien in het licht van het conciliair « *aggiornamento* », met veel verwarring en uitholling tot gevolg. En met het opdrogen van de roepingenstroom.

Anderzijds nam het aantal inlandse religieuzen toe, « *hoewel ze in de jaren 70 af te rekenen hadden met vele uittredingen* » (Vints p. 183). Ze ontplooiden nieuwe initiatieven : « *Enerzijds boden ze hun diensten aan in instellingen los van de congregatie* » en « *deden ze bv. aan catechese en pastorale animatie in hospitalen, scholen en parochies. [...] In 1971 vormden zich in Lubumbashi, meer bepaald in Bel-Air en in Cana, twee kleine communauten die wilden experimenteren met een nieuwe, meer Afrikaanse stijl van gemeenschapsleven* » (Vints p. 184). Of hoe de « *inculturatie* » uiteindelijk toch de bovenhand kreeg...

Inlandse meisjes met een roeping konden vanaf 1930 oblaatzuster worden. Foto genomen bij de Lourdesgrot in Matadi (1946).

Is dit het einde van het verhaal van de zusters van Liefde ? Neen, want dan zouden we ons laten leiden door defaitisme. Laten we bidden dat ooit de dag zal aanbreken dat de Congolezen de denkbelden verwerpen die hen in de afgrond gestort hebben en zich opnieuw tot ons keren voor redding. Dan zullen oude en nieuwe congregaties, verlost van de dodelijke omknelling van Vaticanum II, vol geestdrift en missie-ijver terugkeren naar wat opnieuw een bloeiende Belgische kolonie moet worden !

redactie KCR

COMMENTAAR OP

HET EVANGELIE VAN SINT-JAN

6. OPEN CONFRONTATIE IN DE HEILIGE STAD

JEZUS TEGENOVER DE FARIZEEËN EN SCHRIFTGELEERDEN IN DE TEMPEL.
Beeld uit de Amerikaanse film « Son of God » (2014).

IN het vorige hoofdstuk zagen we hoe Jezus zichzelf « het Brood des Levens » noemt, maar door de Galileeërs niet begrepen wordt: zij keren zich ontgoocheld van Hem af. Nu begint wat de H. Schrift aanduidt als « *HET JUDESE TIJDPERK: DE STRIJD MET DE JOODSE HIËRARCHIE* ».

^{7, 1} Daarna trok Jezus in Galilea rond. Op veel gebeurtenissen gaat Sint-Jan niet in detail in. Voor hem is het belangrijker te laten voelen hoe de contacten van Jezus met het joodse volk in zijn geheel verslechteren. In Galilea wordt Hij niet hartelijk meer ontvangen en Hij blijft dan ook niet lang op dezelfde plaats. Het messiaanse feest is voorbij...

En in Judea? Hij wilde niet in Judea vertoeven, omdat de Joden Hem zochten te doden. De gespannen situatie krijgt plots een tragisch karakter. Er is een bepaalde tijd verstreken tussen de mislukking van Kafarnaüm en het moment waarop we ons nu bevinden; ook de locatie is gewijzigd. De Joden van Jeruzalem hebben beslist Hem uit de weg te ruimen. Voor de eerste keer verschijnt de term *apokteinô*, “vermoorden”, in het relaas van Sint-Jan en het zal niet de laatste keer zijn. De verwijzing naar het Loofhuttenfeest duidt op de herfst van het jaar 29, volgens de kalender van de gebeurtenissen die wij volgen.

³ Zijn broeders geven Hem puur menselijke raad: weggaan uit Galilea, waar zijn reputatie averij heeft opgelopen, en naar Judea gaan, om zijn kans

te wagen met nieuwe wondertekenen bij hen die vroeger al in Hem geloofd hebben. « *Nu Gij toch deze dingen doet, vertoon U dan ook aan de wereld.* » Met veel vertoon naar een wereld toegaan die nu vijandig tegenover Hem staat?

⁵ Bedenking van de Evangelist: « *Want ook zijn broeders zelf geloofden niet in Hem.* » Wie zijn die broeders van Jezus? Eén ding staat vast: het zijn geen zonen van Maria of van Jozef (zie CRC nr. 316 van oktober 1995, waarin deze antichristelijke theorie werd verworpen). Het antwoord dat Jezus hen geeft, biedt meer duidelijkheid: « *Mijn tijd is nog niet gekomen; maar uw tijd is er steeds. U kan de wereld niet haten; maar Mij haat ze wel, omdat Ik getuig dat haar werken slecht zijn.* »

Jezus trekt zijn lessen uit de recente gebeurtenissen. Tot dan toe heeft Hij « *de wereld* » voorgesteld als voorwerp van de liefde van de Vader, die hem aan Jezus heeft toevertrouwd om hem te redden (6, 51). Vanaf nu verandert het woord van betekenis; het duidt voortaan het geheel van de mensen aan die een kamp vormen dat Jezus vijandig gezind is. Er is dus een eerste breuk. Er zullen er nog volgen, die de beweging van toenaadering en vereniging tussen het goddelijk Woord en de mensenmassa bruusk afbreken of toch minstens naar later verwijzen.

De broeders van Jezus behoren tot die vijandige wereld, die geen enkele reden heeft om hen te

haten. « **Maar Mij haat ze wel** », zegt Hij. Hij kan en wil er zich niet tonen omdat zijn aanwezigheid alleen al onverdraaglijk is voor de leiders van de wereld, van wie Hij de boosaardige werken aan de kaak stelt. Zich daar vertonen zou betekenen zich blootstellen aan de dood, vooraleer zijn Uur aangebroken is : « **Mijn tijd is nog niet gekomen.** »

¹⁰ Uiteindelijk zal Hij toch naar Jeruzalem gaan, maar incognito : *niet publiek, maar in stilte*. Daarmee spreekt Hij zichzelf niet tegen. Hij blijft het vertoon weigeren dat zijn broeders Hem voorstellen, een manifestatie van macht en glorie met de bedoeling van het joodse volk een messiaanse triomf te verkrijgen. Door de tocht in alle discretie te maken vermijdt Hij elke voortijdige reactie.

¹¹⁻¹² De Joden nu zochten Hem op het feest... En er werd veel over Hem onder de menigte gemompeld. Voorzichtig gemompeld, uit schrik voor de overheid. Sommigen zeiden : “Hij is goed.” Anderen daarentegen : “Neen, Hij misleidt het volk.”

Jezus gaat alléén vechten. Als er leerlingen met Hem meegegaan zijn, zoals men over het algemeen aanneemt, dan zullen zij Hem in niets tot hulp zijn. Ik persoonlijk ben ervan overtuigd dat alleen Johannes is meegegaan, als geprivilegieerde en zwijgende getuige van de harde confrontaties die zullen volgen. Hoe dan ook staat Jezus er helemaal alleen voor ; niemand neemt het voor Hem op, niemand helpt Hem. Het is belangrijk dit te onderstrepen : het gaat om een botsing van één iemand met alle anderen, met de machthebbers in Jeruzalem, in tegenwoordigheid van een verdeelde, bange en beïnvloedbare menigte.

JEZUS IS GROTER DAN MOZES

¹⁴⁻¹⁵ Toen het Loofhuttenfeest halverwege was – het duurde acht dagen – *ging Jezus naar de Tempel en trad als leraar op. De Joden stonden verwonderd en zeiden : “Hoe is Hij zo geleerd, ofschoon Hij niet onderwezen is ?”* Het is een zin-nige vraag, te meer omdat Jezus geen “officiële” interpretatie van de Wet van Mozes geeft, een interpretatie aangeleerd in de scholen van Farizeese of Esseense meesters. Zoals Hij aan de Samaritaanse vrouw gezegd heeft, onderwijst Hij zijn eigen leerlingen “*in de Geest van de Waarheid*” (4, 23), volledig los van het formalisme van de Farizeeën.

¹⁶ Jezus antwoordde : “**Mijn leer is niet van Mij, maar van Hem die Mij gezonden heeft.**” Daarmee geeft Hij op voorhand ongelijk aan de modernistische exegeten die tweeduizend jaar later zullen beweren dat Jezus een goede leerling van de Farizeeën was... Hij verwijst zelfs niet naar « *zijn eigen begrip van de Mozaïsche Wet* » (Emile Puech). Neen, Hij heeft totaal geen nood aan een verwijzing naar Mozes en de profeten, zoals Johannes de Doper nog wel deed. Jezus spreekt over “Mijn leer”.

En toch voegt Hij er onmiddellijk aan toe dat het

niet zijn leer is. Hoe kan dat ? « Als ze niet van U is, hoe is ze dan van U ? En als ze van U is, hoe kan ze dan niet van U zijn ? » riep Sint-Augustinus uit. De oplossing voor deze onhoudbare tegenstelling ligt in de Proloog, waarin Sint-Jan Jezus heeft getoond als *gekeerd naar de Vader, van in alle eeuwigheid*. Sint-Augustinus verwoordt het prachtig : « *Wat is de leer van de Vader anders dan het Woord van de Vader ? Christus zelf is dus de leer van de Vader, want Hij is het Woord van de Vader.* » De paradox wordt opgelost in het mysterie.

¹⁷ Maar aan zijn tijdgenoten kan Jezus nog niet het goddelijk licht van de Proloog van Sint-Jan verschaffen : de tijd van de volledige Openbaring is nog niet aangebroken. Hij kan hen echter wel voorstellen om de waarachtigheid van zijn leer te controleren. Als zij dat willen doen, dan hoeven zij slechts zelf de wil van de Vader te volbrengen : “**Zo iemand bereid is Zijn wil te volbrengen, dan zal hij weten of die leer uit God is of dat Ik spreek uit mezelf.**” Jezus kent het mensenhart en zijn ijdel vertoon : “**Wie uit zichzelf spreekt, zoekt zijn eigen eer**” en is niet van God. Maar wie “**de eer zoekt van Hem die hem gezonden heeft, is waarachtig en in hem is er geen bedrog.**”

* * *

Dames en heren van de jury

Sta me toe het verhoor van de kroongetuige te onderbreken om uw aandacht te vestigen op dit eerste antwoord, dat reeds van een grote draagwijdte is om onze overtuiging te vormen. Wij hebben drie getuigen gehoord. De eerste, **Sint-Jan de Doper**, zocht zijn eigen eer niet ; hij onderstreepte dat hij niet de Christus was en evenmin Elias of een andere profeet, maar enkel de stem die de komst van de Messias aankondigde. Hij verdient het als een betrouwbare getuige beschouwd te worden. **Jezus** vervolgens, die getuige is in zijn eigen zaak, zocht evenmin zijn eigen glorie, maar wel die van God die Hem gezonden had ; Hij moet beschouwd worden als een oprecht man. **Sint-Jan de Evangelist** tenslotte zoekt ook zijn eigen roem niet, maar wel die van Hem in wie hij geloofd heeft ; dat betekent voor ons een sterk vermoeden van eerlijkheid dat wij niet uit het oog mogen verliezen in het vuur van de polemieken die nu volgt.

* * *

¹⁹ “**Heeft Mozes u niet de Wet gegeven ? En toch onderhoudt niemand van u de Wet !**” Jezus komt hiermee terug op een vroeger dispuut, aangaande de verlamde man bij het bad van Bethesda die op een sabbat door Hem genezen werd (hfdst. 5). Maar deze keer valt Hij aan : “**Waarom zoekt gij Mij te doden ?**” De menigte, die hier de rol van het koor in een Griekse tragedie lijkt te vervullen, antwoordt : “**Wie zoekt U te doden ?**” Het volk is blijkbaar niet op de hoogte van de moordzuchtige

plannen van haar leiders. Het is tot die laatsten dat Jezus spreekt, over de hoofden van de gewone mensen heen: ***“Slechts één enkel werk heb Ik verricht [weer een verwijzing naar de lamme van Bethesda] en toch staat gij allen daarover versteld.”*** Niet dat Jezus geen andere mirakels gedaan heeft, maar dat van die lamme heeft men onthouden... want door iemand op een sabbat te genezen heeft Jezus die dag *gewerkt*!

Het kost Jezus geen moeite om in die aangelegenheid de slechte wil van zijn tegenstrevers aan te tonen: alsof de macht om wonderen te verrichten Hem niet vanzelf *boven* de sabbat plaatst! Bij Mattheüs lezen we trouwens letterlijk (12, 8): ***“De Mensenzoon is heer van de sabbat.”***

²³ Sint-Jan haalt de vergelijking aan die Jezus maakt met de besnijdenis. Die praktijk vormt een hoofdartikel van de Wet van Mozes, omdat zij teruggaat tot Abraham; zij was vastgesteld op de achtste dag na de geboorte van het kind. Daarom viel de besnijdenis soms op een sabbat. ***“Zo iemand op de sabbat de besnijdenis ontvangt, om niet de Wet van Mozes te schenden, zijt gij dan verbitterd op Mij omdat Ik een mens geheel en al gezond heb gemaakt op een sabbat? Oordeelt niet naar de uiterlijke schijn, maar velt een rechtvaardig oordeel.”***

JEZUS IS GEZONDEN DOOR GOD

²⁵ Op die manier snoert Jezus de joodse overheid de mond. De mensen van Jeruzalem maken uit het stilzwijgen van hun leiders zelfs op dat zij misschien wel overtuigd zijn van het gelijk van Jezus: ***“Zouden dan de overheden werkelijk hebben erkend dat Hij de Christus is?”***

²⁷ Dan begint een controverse over de afkomst van Jezus. ***“Van Hem weten we waar Hij vandaan is; als echter de Christus komt, weet niemand waar Hij vandaan komt.”*** De verwachting van de massa gaat uit naar de Messias, zoon van David, de wijze en rechtvaardige koning, voorwerp van de belofte. In het boek Daniël konden zij lezen dat Hij zou komen *« met de wolken des hemels »* en dus een goddelijk wezen zou zijn; toch zou Hij tegelijkertijd van menselijke afkomst zijn, *« als een mensenzoon »*, en de heerschappij ontvangen *« met heerlijkheid en koningschap »* (Dn 7, 13-14).

Psalm 110 kondigde ook aan dat de Messias zou bekleed zijn *« met de heilige gewaden »*, tekenen van het priesterschap. Hij zou dus niet alleen koning zijn, maar ook priester, niet op de

manier van een leviet of een afstammeling van Aäron, maar *« volgens de orde van Melchisedek »*. Dat mysterieuze personage, *« koning van Salem en priester van de Allerhoogste »*, die Abraham *« brood en water »* bracht (Gn 14, 18), *« is zonder vader noch moeder, zonder genealogie »* (brief aan de Hebreëën).

²⁸ Hoe kunnen al die rijke profetieën toegepast worden op Jezus, van wie iedereen de bescheiden afkomst kent? *« Is Hij niet de zoon van de timmerman? »* (Mt 13, 55). Jezus ontkent dit niet. Hij aarzelt evenwel niet om zijn goddelijke afkomst te verkondigen: ***“Gij kent Mij en gij weet ook waar Ik vandaan ben, en toch ben Ik niet uit Mijzelf gekomen: Hij die Mij gezonden heeft, is de Waarachtige. Hem kent gij niet. Ik ken Hem wel omdat Ik van Hem ben uitgegaan en omdat Hij Mij heeft gezonden.”***

³⁰ De leiders hebben het goed begrepen: opnieuw stelt Hij zich op gelijke voet met God! Ze willen Hem grijpen om Hem te stenigen, *maar toch sloeg niemand de hand aan Hem omdat zijn Uur nog niet was gekomen.*

³¹ Uit de menigte geloofden er velen in Hem. Ze zeiden: *“Zal de Christus, als Hij komt, meer tekenen doen dan Hij verricht?”* De opperpriesters en Farizeeën vangen die geruchten op; ze zenden dienaars uit *om Hem gevangen te nemen*. Nu Jezus nog verder in de achting van de grote massa stijgt, zijn de overheden nog vaster besloten om Hem het zwijgen op te leggen. We kunnen alleen maar bewondering uiten voor de serene reactie van Jezus: ***“Nog korte tijd ben Ik bij u. Dan ga Ik terug naar Hem die Mij gezonden heeft. Gij zult Mij zoeken, maar niet vinden; en waar Ik ben, kunt gij niet komen.”***

* * *

Dames en heren van de jury

We zijn zojuist getuige geweest van een nieuwe stap vooruit in de openbaring van wie Jezus is. Voor de eerste keer kondigt Hij aan dat Hij zal terugkeren naar de Vader vanwaar Hij komt, waar *“Hij is”*. Die tegenwoordige tijd is heel erg bijzonder. Jezus bevestigt dat Hij al is vanwaar Hij komt! **Egô eimi**, Ik BEN: het is de Naam zelf van God, Jahweh, aan Mozes geopenbaard in het brandende braambos.

Op een mysterieuze manier is Jezus onafgebroken bij de Vader. Hij verlaat Hem nooit.

*abbé Georges de Nantes
december 1990*

Nederlandstalige uitgave van *Il est Ressuscité! La Contre-Réforme Catholique au XXIe siècle.*

Stichter: † Abbé Georges de Nantes.

Hoofdredacteur: Broeder Bruno Bonnet-Eymard, Maison Saint-Joseph, F-10260 Saint-Parres-lès-Vaudes.

Verantwoordelijke uitgever: A. Van der Schraelen, Driesheide 45, B-2980 Zoersel.

Abonnement voor binnen- en buitenland: € 15. Steunabonnement: vanaf € 20.

Rekening 000-3302057-80. IBAN: BE47 000 3302057 80. BIC: BPOTBEB1.

Internet: <http://nl.crc-resurrection.org/> – E-mail: hij.is.verrezen@gmail.com